

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Colour Chart #13

Blue		Cyan		Green		Yellow		Red		Magenta		White		3/Color		Black
------	--	------	--	-------	--	--------	--	-----	--	---------	--	-------	--	---------	--	-------

DANES PICTA .COM

SAMORZĄD MIEJSKI

W KRÓLESTWIE POLSKIM

ZAMORZAD MIEJSKI

W KROJESTWIE POLSKIM

WYDANIE NIEURZĘDOWE.

Wydawnictwo Towarzystwa Popierania Pracy Społecznej.

PRAWO
O SAMORZĄDZIE MIEJSKIM

W KRÓLESTWIE POLSKIM

ORAZ

STATUT MIEJSKI CESARSTWA Z ROKU 1892

W ZASTOSOWANIU

DO MIAST KRÓLESTWA POLSKIEGO

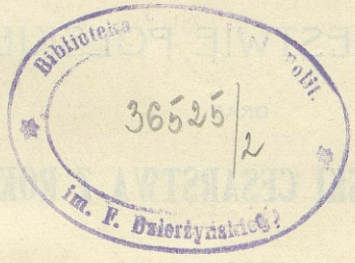
WARSZAWA, KWIECIEŃ 1915 R.

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA.

Wydawnictwo Towarzystwa Polowania i Rybactwa
WYDAWNIWA NIEURBOWE

O SAMORZĄDZIE MIEJSKIM

PRAWO

Druk Synów St. Niemiry, Warszawa, Plac Warecki 4.

OD WYDAWCY.

Prawo o samorządzie miast w Królestwie Polskiem, Najwyżej zatwierdzone w d. 17 (30) marca r. b. 1915, a ogłoszone w „Zbiorze ustaw i rozporządzeń rządowych“ w dniu 22 marca (4-go kwietnia) tegoż roku, w głównej swej osnowie zgadza się dosłownie z tekstem tego projektu, który, po pięcioletnich wędrówkach od jednej izby prawodawczej do drugiej, uzgodniony został przez komisję pojedynczą obu izb we wszystkich punktach, z wyjątkiem artykułu dotyczącego języka.

Uznany z powodu różnicy zdań w tym punkcie za odrzucony, projekt ten, we trzy tygodnie później, z rozkazu Najwyższego, został ponownie wniesiony przez Rząd do Dumy Państwowej, przyczem artykuł językowy utrzymano w redakcyi Dumy.

Nie rozpatrzony z powodu przerwy w pracach prawodawczych, projekt ten stał się obecnie prawem, wydaniem w drodze przewidzianej przez art. 87 Ustaw Zasadniczych, przyczem nadano zupełnie nową redakcyę paragrafowi językowemu, podniesiono urząd Prezydenta m. Warszawy do rangi IV-ej, do Urzędu nadzorczego dla m. Warszawy, zamiast Oberpolicmajstra, wprowadzono Gubernatora Warszawskiego, wreszcie wprowadzono nazwę „Królestwa Polskiego“, wyłączając zeń zarazem gubernię Chełmską.

Po za temi zmianami, jak powiedzieliśmy, utrzymana została redakcja Komisji pojednawczej, to znaczy, że prawo obecne, tak samo jak projekt nieuchwalony ostatecznie przez izby i wniesiony powtórnie do Dumy, jest zastosowaniem do miast Królestwa Polskiego ogólnego Statutu miejskiego Cesarstwa z r. 1892.

Te więc sto kilkanaście artykułów, które obecnie uzyskały sankcję Najwyższą, nie są bynajmniej jeszcze Statutem samorządowym dla miast Królestwa. One zmieniają tylko lub uzupełniają na użytek Królestwa niektóre przepisy Statutu miejskiego Cesarstwa, a co do reszty odsyłają do tego ostatniego.

Chcąc zatem objąć całość reformy w takim kształcie, w jakim ona u nas wprowadzona będzie, trzeba mieć przed oczyma nietylko prawo zd. 17 (30) marca 1915 roku o zastosowaniu do Królestwa Statutu Cesarstwa z r. 1892, ale i ten sam Statut, z organicznem, kodyfikacyjnem wcieleniem doń zmian i uzupełnień dla Królestwa uchwalonych.

W formie urzędowej takie wcielenie czyli kodyfikacja ogłoszona będzie nie wcześniej, jak przy okazji nowego wydania albo nowej kontynuacji II tomu „Sводу Zakonow“, co nastąpi zapewne nie prędko. Do tego więc czasu trzeba będzie się posiłkować kodyfikacją prywatną.

Pierwszą pośpieszną próbę takiej kodyfikacji, a zarazem pierwszy przekład na język polski ustaw, obejmujących całość reformy samorządowej dla miast Królestwa, zawiera właśnie broszura niniejsza.

Towarzystwo Pracy Społecznej w ciągu całego przewodu sprawy samorządowej czuwało nad nią pilnie i w pracach swej Komisji Miejskiej, przy udziale licznych instytucji krajowych, wiele kwestyi wyjaśniło i posłom naszym komunikowało, a wydawnictwo tekstów zawczasu przygotowywało. Między innemi, odbyły się w Biurze Pracy Społecznej specjalne narady, celem ustalenia pra-

widłowej terminologii w dziedzinie samorządowej. Wyniki tych narad w przekładzie poniższym uwzględniono.

Układu niniejszego wydawnictwa i przekładu tekstów rosyjskich na język polski dokonał p. Ludomir Gren-dyzyński, członek Biura Pracy Społecznej i referent Komisji Samorządowej.

Układ wydawnictwa jest następujący:

W części pierwszej podajemy samo prawo o zastosowaniu do miast Królestwa Statutu miejskiego rosyjskiego z r. 1892, podzielone na 29 działów, rzymskimi cyframi oznaczonych, przyczem dział XXIII, zawierający modyfikacye Statutu ogólnego z r. 1892, rozpada się na 77 osobnych punktów. Niektóre z tych punktów, jako stanowiące odrębną całość, przenieśliśmy do Załączników w końcu broszury. Są to mianowicie „Przepisy o zarządzeniach wyjątkowych“ (punkty 41 — 49 działu XXIII-go, Załącznik III), „Zasady wymierzania podatku od nieruchomości“ (punkty 58 — 64 działu XXIII — Załącznik IV), oraz „Przepisy o dodatku na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego“ (dodatek do punktu 71 działu XXIII, Załącznik V).

W części drugiej zamieściliśmy przepisy przechodnie „O wprowadzeniu w życie Statutu miejskiego w miastach Królestwa Polskiego“.

Nakoniec w części trzeciej dajemy przekład polski całego Statutu miejskiego Cesarstwa z r. 1892, z uwzględnieniem wszystkich jego zmian późniejszych, z pominięciem tych tylko przepisów, które dotyczą specjalnie różnych poszczególnych miast w Cesarstwie, a w Królestwie zastosowania mieć nie będą.

Tutaj właśnie, w formie przypisów, uwydatnionych odmiennym drukiem i nagłówkiem, powtórzyliśmy pod odpowiednimi artykułami Statutu, już raz w części pierwszej kolejną numerów zamieszczone, punkty działu XXIII prawa o zastosowaniu, modyfikujące na użytek Królestwa

przepisy ogólne. Mianowicie każdy punkt wcieliśmy do tego artykułu Statutu, do którego, ze względu na swą treść, należyć powinien i w urzędowej kodyfikacji zapewne należyć będzie.

Tym sposobem, czytając kolejno artykuł za artykułem, czytelnik obejmie całą treść Statutu miejskiego, przystosowaną do Królestwa Polskiego, nie gubiąc się w odsyłaczach i zestawieniach.

W dodatkach na końcu broszury mieszczą się zarówno te załączniki, które tam właśnie przeznaczył tekst urzędowy, jak i te, które, jak nadmieniliśmy wyżej, wyodrębnione zostały przez nas.

Wydawnictwo niniejsze, jako dokonane z nadzwyczajnym pośpiechem, ma na celu jedynie zadośćuczynić potrzebie chwili. W przyszłości zaś podjęte będzie wydanie całego zbioru praw i przepisów, bądź wprost dotyczących reformy miejskiej u nas, bądź też z nią bezpośrednio związanych.

Warszawa, w kwietniu 1915 roku.

BIURO PRACY SPOŁECZNEJ.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

NAJWYŻEJ ZATWIERDZONA

Uchwała Rady Ministrów

O rozciągnięciu na miasta gubernii Królestwa Polskiego Statutu miejskiego z d. 11 (23) Czerwca 1892 roku.

(Zbiór Ustaw i rozporządzeń rządowych z d. 22 Marca (4 Kwietnia)
1915 roku, № 91, pozycya 762).

Najjaśniejszy Pan, dnia 17 (30) Marca 1915 roku zgodnie z uchwałą Rady Ministrów, na mocy art. 87 Zasadniczych Praw Państwa, (Zb. Praw. Ces. Ros. t. I cz. I wyd. 1906 r.) postanowił raczył:

I. Najwyżej zatwierdzony w dn. 11 czerwca (st. st.) 1892 roku Statut miejski (Pełny Zbiór Praw Nr. 8708), wraz z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami, zastosować w miastach gubernii Królestwa Polskiego.

II. Utworzyć dziewięć posad Stałych Członków Urzędów gubernialnych do spraw miejskich, na zasadach określonych w dziale I Najwyżej zatwierdzonego w dn. 29 Maja (st. st.) 1900 r. zdania Rady Państwa (P. Z. P. N. 18688), z etatem uposażenia, określonym w prawie z dn. 1 Lipca (st. st.) 1912 r. (Zb. Ustaw. pozycya 1380).

III. Asygnować corocznie: 1) na wydatki kancelaryjne dziewięciu Urzędów gubernialnych do spraw miej-

skich oraz Warszawskiego osobnego Urzędu do spraw miejskich po 1,200 rubli na każdy Urząd i 2) na powiększenie funduszków kancelaryjnych Urzędów gubernialnych do spraw ziemskich i miejskich oraz do spraw miejskich, dodatkowo do sumy wyznaczonej na ten cel ustawą z dn. 1 Lipca (st. st.) 1912 r. (Zb. Ustaw. pozycya 1380) — po 9,000 rubli.

IV. Wydatek, w sumie 48,000 rubli rocznie, spowodowany przez zarządzenia, wymienione powyżej w działach II i III, pokrywać z funduszków kasy państwowej.

V. Znieść: 1) magistraty miejskie; 2) osobny wydział budowlany przy magistracie m. Warszawy; 3) urzędy rzeczonych w pp. 1 i 2 instytucyi, wskazane w odpowiednich etatach i wykazach; 4) urząd inspektora lekarskiego szpitali cywilnych w mieście Warszawie i 5) Radę miejską dobroczynności publicznej w Łodzi.

VI. Osoby, które zajmują posady znoszone, o ile nie otrzymają nowych nominacyi na posady z prawami służby państwowej, uznać za spadłe z etatu na zasadach ogólnych, z zastrzeżeniem, że te osoby, które będą mianowane na nowo do służby w samorządzie miejskim jednego z miast gubernii Królestwa Polskiego z uposażeniem etatowym, nie mniejszem od tego, jakie jest przywiązane do urzędu zajmowanego dotychczas, tracą prawo do pobierania uposażenia pozaetatowego.

VII. Obowiązki, które obecnie, na mocy miejscowych praw, przepisów i rozporządzeń, ciążyą na magistratach, prezydentach lub burmistrzach, a nie należą bezpośrednio do wskazanej w Statucie Miejskim kompetencyi samorządu miejskiego, włożyć czasowo, na 3 lata, na Zarządy miejskie, względnie na prezydentów i starostów, uwalniając ich wszakże od obowiązków policyjnych, które włożyć na urzędników policyi, lub na innych urzędników administracyi powiatowej.

VIII. Kapitały, znajdujące się obecnie w zawiadywaniu administracyi miejskiej, a mające przeznaczenie

specyalne, oddać pod zawiadywanie nowopowstających instytucji samorządu miejskiego, zachowując dotychczasowe przeznaczenie tych kapitałów; wszelkie zaś inne sumy, przeznaczone na zaspokojenie bieżących potrzeb miejskich, jako też zaległości obecnych poborów i dochodów miejskich, przelać do ogólnych funduszków miejskich, oddając je do rozporządzenia miejscowych organów samorządu miejskiego.

IX. Zakłady dobroczynne, które z mocy Najwyżej zatwierdzonej w dn. 11 (24) Sierpnia 1907 r. uchwały Rady Ministrów (P. Z. P. N. 29505), pozostają pod zawiadywaniem magistratu miasta Warszawy, oddać pod zawiadywanie samorządu miasta Warszawy, wraz z kapitałami, mającemi specyalne przeznaczenie dobroczynne, i z prawem do dochodów, wskazanych w art. 417 Ustawy Dobroczynności publicznej. (Zbiór Praw Cesarstwa t. XIII wyd. z r. 1892), z zastrzeżeniem, by wzmiankowana w p. 6 rzonego artykułu kwesta wielkanocna w kościołach, jako też wszelkie inne kwesty odbywały się nie inaczej, jak za zezwoleniem władzy duchownej, wedle trybu ustalonego.

X. Część podatku, pobieranego od mieszkańców gubernii Królestwa Polskiego na utrzymanie warszawskich zakładów dobroczynnych, na zasadzie Najwyżej zatwierdzonego w dn. 24 Kwietnia (6 Maja) r. 1890 zdania Rady Państwa (P. Z. P. N. 6744), przekazać w sumie rubli 133,712 samorządowi m. Warszawy na koszt utrzymania warszawskiego domu podrzutków i szpitala Ś-go Jana Bożego.

XI. Przeniesć na samorząd m. Warszawy wszystkie zobowiązania dłużne, zaciągnięte przez magistrat m. Warszawy, zgodnie z p. 2 dz. I Najwyżej zatwierdzonej 11 (24) Sierpnia r. 1907 uchwały Rady Ministrów. (P. Z. P. N. 29505).

XII. Dozór lekarski nad szpitalami warszawskimi przekazać warszawskiemu Urzędowi lekarskiemu.

XIII. Zachować na rzecz Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, wedle zasad dotychczasowych, prawo korzystania z zakładów leczniczych miejskich dla prac klinicznych.

XIV. Zakłady dobroczynne, podwładne Łódzkiej Radzie miejskiej dobroczynności publicznej, (z wyjątkiem zakładów dobroczynnych prywatnych), oddać pod zawiadywanie samorządu miasta Łodzi, wraz z kapitałami i majątkami, do nich należącemi, jakoteż z kapitałami, mającemi specjalne przeznaczenie dobroczynne, i z prawem do dochodów, wskazanych w art. 417 Ustawy Dobroczynności publicznej (Zb. Praw Ces. Ros. t. XIII wyd. z r. 1892), z zastrzeżeniem, by wzmiankowana w p. 6 rzezonego artykułu kwesta wielkanocna w kościołach, jako też wszelkie inne kwesty, odbywały się nie inaczej, jak za zezwoleniem władzy duchownej, wedle trybu ustalonego.

XV. Przenieść na samorząd miasta Łodzi wszystkie zobowiązania dłużne, obciążające znoszoną Łódzką Radę miejską dobroczynności publicznej (p. 5 działu V), oraz wymienione w dziale poprzednim (XIV) zakłady dobroczynne, z wyjątkiem zakładów dobroczynnych prywatnych.

XV. Wykonywany przez Łódzką Radę miejską dobroczynności publicznej, na zasadzie art. 361 i 372 Ust. dobr. publ. (Zb. Praw t. XIII z r. 1892), dozór nad zakładami dobroczynnymi prywatnymi powierzyć Łódzkiej Radzie powiatowej dobroczynności publicznej.

XVII. Upoważnić Ministra Spraw Wewnętrznych do przekazywania, na prośbę Rad miejskich, samorządom miejskim szpitali i zakładów dobroczynnych, podległych gubernialnym i powiatowym Radom dobroczynności publicznej, a leżących w obrębie miast lub gruntów miejskich, pod warunkiem, by chorzy i ubodzy byli przyjmowani do tych zakładów na zasadach dotychczasowych.

XVIII. Zarząd wzajemnego obowiązkowego ubezpieczenia od ognia nieruchomości w m. Warszawie przekazać, na zasadach dotychczasowych, samorządowi mia-

sta Warszawy, z zastrzeżeniem, by uchwały Warszawskiej Rady miejskiej o wydatkach na administrację ubezpieczeniową z sum asekuracyjnych były zatwierdzane przez Ministra spraw wewnętrznych.

XIX. Na przeciąg lat trzech od czasu wprowadzenia niniejszego prawa, przekazać nowotworzonym samorządom miejskim obowiązek wypłacania zapomóg różnym instytucjom, urządóm i wydziałóm na utrzymanie zakładów naukowych, dobroczynnych i innych zakładów użyteczności publicznej, w takiej wysokości, w jakiej dotychczas zasiłki te z funduszów miejskich wypłacano.

XX. Na przeciąg lat trzech od czasu wprowadzenia niniejszego prawa, nadać samorządom miejskim prawo pobierania na rzecz miasta i tych z pośród istniejących obecnie poborów, ustanowionych przez miejscowe prawa, przepisy i rozporządzenia, które nie są przewidziane przez Statut miejski, ani przez dział XXIII niniejszego prawa.

XXI. Znieść pobierany w miastach Warszawie, Łodzi i Sosnowicach podatek szacunkowy (Najwyżej zatwierdzona w dni. 2 (14) Lipca 1871 r. uchwała Komitetu do spraw Królestwa Polskiego, oraz Najwyżej zatwierdzone w dniu 30 Maja (11 Czerwca) r. 1888, 12 (24) Maja roku 1897 i 10 (23) Czerwca roku 1902 zdania Rady Państwa).

XXII. Uchylić przepis art. 15 Ustawy Budowlanej (Zbiór Praw Ces. Ros. t. XII wyd. z r. 1900), nakazujący osobom prywatnym składać zawiadomienia o budowie i przeróbkach bezpośrednio do Rządu gubernialnego warszawskiego, jakoteż art. 17 tejże Ustawy wraz z uwagą.

XXIII. Ogólny Statut miejski (Zb. Praw. t. II wyd. 1892 r. i c. d. z r. 1912), w zastosowaniu do miast w guberniach Królestwa Polskiego zmienić lub uzupełnić w sposób następujący: *)

*) Następujące 77 punktów działu XXIII są przytoczone po raz drugi poniżej w części III-ej, pod odpowiednimi artykułami Statutu miejskiego Cesarstwa z r. 1892. (Przyp. wydawcy).

Punkt 1. Do kompetencji samorządu miejskiego należą sprawy, wymienione w punktach I—V, VI (według kontynuacji z r. 1912), VII i IX—XIII artykułu 2-go Statutu miejskiego.

UWAGA. Tryb zakładania na koszt miast straży ogniowych i zawiadywanie niemi określają przepisy, przytoczone w uwadze 1-ej do Art. 653 Ogólnej Organizacji Gubernialnej (Zbiór Praw Ces. Ross. t. II wyd. 1892).

Punkt 2. Urządzanie i utrzymywanie rzeźni w obrębie miasta i na wydzielonych mu gruntach stanowi wyłączne prawo samorządu miejskiego.

Punkt 3. Gubernatorowie wykonywują nadane sobie prawo dozoru nad prawidłowością i legalnością działań samorządu miejskiego pod ogólnym kierunkiem General-Gubernatora Warszawskiego.

Punkt 4. W stosunku do miasta Warszawy, prawa i obowiązki, nadane przez Statut miejski Gubernatorowi, służą Pomocnikowi Warszawskiego General-Gubernatora (Zb. Pr. Ces. Ros. t. II. Organizacja Królestwa Polskiego Art 2¹ i 2⁸ według kontynuacji z r. 1912), a w razie jego nieobecności lub choroby — Gubernatorowi Warszawskiemu.

Punkt 5. Urzędowi Głowy miasta, Towarzysza Głowy miasta i Pomocnika Głowy miasta odpowiadają nazwy: Prezydenta miasta, Wiceprezydenta i Pomocnika prezydenta.

Punkt 6. W mieście Warszawie dla rozważania spraw dotyczących samorządu tego miasta, tworzy się osobny („Warszawski”) Urząd do spraw miejskich, pod przewodnictwem Pomocnika General-Gubernatora Warszawskiego. Do Urzędu tego wchodzi: Gubernator Warszawski, Zarządzający izbą skarbową, Prokurator sądu Okręgowego, Prezydent m. Warszawy, Prezes Rady miejskiej Warszawskiej, (*punkt 27 działu XXIII*), oraz jeden z Radnych miejskich, wybrany przez Radę. W razie nieobecności lub choroby Pomocnika General-Gubernatora, w osobnym (Warszawskim) Urzędzie do spraw miejskich przewodniczy Gubernator War-

szawski, a wtedy w składzie Urzędu zastępuje go Wicegubernator Warszawski, z prawami członka Urzędu.

Biurowość (*Warszawskiego osobnego*) Urzędu prowadzi kancelarya General-Gubernatora, pod dozorem jednego ze swych urzędników, wyznaczonego przez General-Gubernatora.

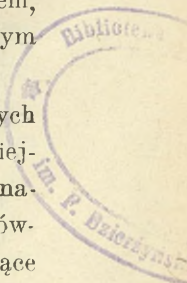
Punkt 7. Do prowadzenia biurowości w Urzędzie gubernialnym do spraw miejskich, Gubernator powołuje jednego z urzędników Rządu Gubernialnego albo kancelaryi Gubernatora.

Punkt 8. Przy rozpoznawaniu przez Piotrkowski Urząd gubernialny do spraw miejskich, spraw, dotyczących się miasta Łodzi, do składu rzeczzonego Urzędu, zamiast przedstawicieli od miasta Piotrkowa, wchodzi: Prezes Łódzkiej Rady miejskiej (*patrz art. 27 działu XXIII*), Prezydent miasta Łodzi i Radny Rady miejskiej Łódzkiej, z jej wyboru.

Punkt 9. Wzór pieczęci miejskiej zatwierdza Minister Spraw Wewnętrznych.

Punkt 10. Szczegółowe wskazówki co do stosowania, w razie samorządu uproszczonego, przepisów działu XXIII-go, udzielone będą przez Ministra spraw wewnętrznych, trybem, wskazanym w art. 10 przepisów o samorządzie uproszczonym (*patrz załącznik I*).

Punkt 11. Prawo uczestnictwa w wyborach Radnych określają przepisy, wyłączone w art. 24-tym Statutu miejskiego (według Zbioru praw i kontynuacji z r. 1912) z następującymi dodatkami: 1) w wyborach miejskich biorą również udział osoby, będące poddanymi rosyjskimi i zajmujące nie mniej niż od roku mieszkanie, którego cena najmu, ustalona dla państwowego podatku mieszkaniowego, wynosi w Warszawie przeszło 540 rb., w miastach Łodzi, Lublinie i Sosnowcu przeszło 240 rubli, w miastach gubernialnych, oraz w Będzinie, Włocławku, Zgierzu, Tomaszowie (Piotrkowskim) i Częstochowie — przeszło 192 ruble, a w pozostałych miastach przeszło 120 rubli; 2) miasto Łódź pod

względem cenzusu majątkowego dla wyborców zostaje zrównane z miastami gubernialnymi, liczącymi przeszło sto tysięcy ludności mieszkańców płci obojej; 3) nietylko miasta powiatowe, ale i niepowiatowe mogą być zrównane z miastami gubernialnymi pod względem cenzusu majątkowego wyborców (uwaga 1 do art. 24 Statutu miejskiego) i 4) wartość nieruchomości, której posiadanie daje prawo uczestniczyć w wyborach określa się za pomocą pomnożenia przez 20 czystego dochodu, ustalonego dla państwowego podatku od nieruchomości miejskich (Zb. pr. t. V dodatek do art. 82 według kontynuacji 1912 i 1913 r.), zaś dla nieruchomości, wskazanych w punktach 61 i 63 niniejszego (XXIII) działu (*patrz Załącznik IV (przyp. wyd.)* — według szacunku, ustalonego przez Radę miejską.

Punkt 12. Żydzi nie mogą być prezesami rad miejskich, prezydentami miasta, wiceprezydentami, starostami, pomocnikami prezydenta lub starosty ani członkami Zarządu miejskiego; nie mogą też zawiadywać poszczególnymi działami gospodarstwa i administracji miejskiej. Nie mogą być również żydzi sekretarzami miasta, ani sekretarzami Zarządów miejskich, ani też sprawować ich obowiązków.

Punkt 13. Plenipotencye, przekazujące prawo uczestnictwa w wyborach, mogą być składane przez mocodawców do poświadczenia również Naczelnikowi powiatu, sędziemu gminnemu albo wójtowi.

Punkt 14. Przepis art. 32 Statutu miejskiego wyłączający od uczestnictwa w wyborach członków Urzędu do spraw miejskich, nie rozciąga się do Prezesów Rad miejskich.

Punkt 15. Oprócz osób, wymienianych w art. 33 Statutu miejskiego (1912 r.), pozbawieni są nadto prawa udziału w wyborach skazani za przestępstwa przewidziane w art. 511 — 514, 514¹, 514², p. 2 i 3 i 515 Kodeksu Kar. ¹⁾, oraz upadli, nie przywróceniu do czci handlowej.

¹⁾ Uchylenie się od powinności wojskowej. (*Przyp. wyd.*).

Punkt 16. Dla dokonania wyborów na Radnych miejskich, wyborcy dzielą się na trzy kurye. Do pierwszej kuryi należą osoby pochodzenia rosyjskiego, do drugiej — żydzi, a do trzeciej wszyscy pozostali wyborcy. Każda kurya tworzy osobne zgromadzenie wyborcze i wybiera Radnych ze swego grona.

Prezydent miasta przewodniczy w Zgromadzeniu wyborczem tej kuryi, do której sam należy. Prezesów Zgromadzeń wyborczych w innych kuryach, jak również prezesów okręgów wyborczych, mianuje Gubernator z pośród wyborców odpowiedniej kuryi.

Punkt 17. Ścisłejsze określenie, kto mianowicie ma być uznany za osobę pochodzenia rosyjskiego, pozostawia się Generał-Gubernatorowi Warszawskiemu. Jego decyzye w tym przedmiocie mogą być zaskarżane do Pierwszego Departamentu Rządzącego Senatu, w ciągu miesiąca od dnia ich ogłoszenia osobie interesowanej. Pierwszy Departament Senatu, sprawy te rozstrzyga ostatecznie po wysłuchaniu wniosków naczelnego prokuratora, większością głosów obecnych senatorów, przyczem w razie ich równości, przeważa głos senatora przewodniczącego.

Założenie skargi do Senatu nie powstrzymuje wykonania decyzji Generał-Gubernatora. Krótkie spisy wyborców pochodzenia rosyjskiego Gubernatorowie składają Generał-Gubernatorowi w miesiąc po ich ułożeniu, a w żadnym razie nie później niż 15 (28) października każdego roku.

Punkt 18. W miastach, w których ludność żydowska przewyższa połowę ogółu ludności, kurya druga wybiera jedną piątą część wszystkich Radnych, a w innych miastach wybiera część Radnych według stosunku liczby jej wyborców do liczby wyborców pozostałych dwóch kuryi, ale w żadnym razie nie więcej, niż jedną dziesiątą ogólnej liczby Radnych. Pozostała liczba Radnych dzieli się pomiędzy pierwszą i trzecią kuryę, w stosunku do liczby wyborców

każdej z tych kuryi. Ułamki wyższe ponad pół przyjmuje się za jednostkę, mniejsze — odrzuca się. W każdym razie pierwsza kurya, jeżeli liczy przynajmniej 5-ciu wyborców, ma prawo wybrać jednego Radnego; przy mniejszej liczbie wyborców kuryi pierwszej, łączą się oni przy wyborach z trzecią kuryą.

Punkt 19. Podział miasta na okręgi wyborcze (Statut miejski art. 34) jest dozwolony jedynie przy wyborach z kuryi drugiej i trzeciej, przyczem ilość Radnych, przypadająca do wyboru w każdym okręgu, określa się w stosunku do liczebności ludności w danym okręgu, należącej do danej kuryi.

W razie wyborów okręgami, na Radnego może być wybrana każda osoba, wciągnięta do list wyborczych miejskich, bez względu na to, do jakiego okręgu zaliczona została,

Punkt 20. Zarząd miejski prowadzi następujące listy wyborców: 1o Ogólną listę wszystkich osób, mających prawo udziału w wyborach. 2) Listy z podziałem na kurye i 3) Listy według okręgów wyborczych, w razie, jeżeli miasto jest podzielone na okręgi.

W ciągu trzech lat, następujących po wyborach, Zarząd miejski podaje corocznie do wiadomości publicznej zmiany i uzupełnienia, wniesione do list rzeczonych.

Zaskarżanie takich zmian i uzupełnień i rozpoznawanie założonych skarg odbywa się trybem, przepisany w art. 35 — 38 Statutu miejskiego.

Punkt 21. Ułożone przez Zarządy miejskie dla ogłoszenia listy wyborców kuryi pierwszej, składają się Gubernatorowi niezwłocznie po ich sporządzeniu. Toż samo stosuje się też i do zmian lub uzupełnień, czynionych corocznie w tych listach.

Punkt 22. Kartki wyborcze wypisują się w języku ogólnopaństwowym lub polskim, zaś w miastach gubernii Suwalskiej, wymienionych w ustępie 5 punktu 32-go niniejszego (XXIII-go) działu, — w języku ogólnopaństwowym.

Punkt 23. Radni, których wybór zostanie unieważniony (art. 52), albo którzy wystąpią ze składu Rady miejskiej w ciągu czterolecia (art. 59), będą zastąpieni przez zastępców, wybranych w odpowiedniej kuryi.

Punkt 24. W razie jeśli w ciągu czterolecia liczba Radnych z którejkolwiek kuryi, z powodu ubytku Radnych i zastępców, zmniejszy się więcej niż o jedną trzecią, z rozporządzenia Ministra spraw wewnętrznych wyznaczają się wybory na czas pozostały do czterolecia takiej liczby Radnych, jakiej brakje w danej kuryi. Wybory odbywają się na zasadzie poprawionych list wyborczych, nie wcześniej, jak we dwa tygodnie, i nie później jak we dwa miesiące od dnia wystąpienia Radnych.

Punkt 25. Szczegóły co do trybu dokonywania wyborów, nie przewidziane ani w Statucie miejskim, ani w przepisach niniejszych, (działu XXIII-go), określone będą w przepisach, wydanych przez Ministra spraw wewnętrznych, a obwieszonych przez Senat.

Punkt 26. W miastach, z ludnością do 5,000 głów obu płci, w Radzie miejskiej winno być 20-tu Radnych, zaś na każdy tysiąc mieszkańców ponad pierwsze pięć tysięcy dodaje się jeden Radny, dopóki liczba ich nie dojdzie: w miastach z ludnością do stu tysięcy — 100 Radnych, w miastach z ludnością ponad sto tysięcy — 120-tu, a w Warszawie 160 Radnych.

Przy roztrząsaniu w Radzie miasta Warszawy spraw i kwestyi, dotyczących Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, w posiedzeniach jej uczestniczy z prawem głosu przedstawiciel rzeczzonego uniwersytetu. Delegaci od Zarządu wyznania prawosławnego, mogą być wyznaczeni przez zwierzchność eparchialną do udziału z prawem głosu w posiedzeniach rad miejskich wszystkich miast, nie wyłączając miast niepowiatowych.

Punkt 27. W miastach Warszawie i Łodzi przewodniczy osobny Prezes, wybierany przez Radę na rok z pośród Ra-

dnych. Prezes Rady miejskiej nie może zajmować żadnych posad w samorządzie miejskim i obowiązki swoje w Radzie pełni bezpłatnie. Ma on prawo poddawać pod obrady Rady miejskiej sprawy, należące do jej kompetencji, na tych samych zasadach, co Prezydent miasta (p. 2 art. 67 Statutu miejskiego).

Prezesa Rady miejskiej zatwierdza na urządzie Minister spraw wewnętrznych. W razie, jeżeli osoba, wybrana przez Radę, nie zostanie zatwierdzona, pełnienie obowiązków Prezesa Rady przechodzi na Prezydenta miasta, który również przewodniczy w Radzie przed objęciem urzędu przez Prezesa Rady miejskiej, lub w razie jego nieobecności.

Prezes Rady m. Warszawy otrzymuje urlopy od Generał-Gubernatora, a Prezes Rady m. Łodzi od Gubernatora.

Punkt 28. Radni nie mogą zajmować w samorządzie posad, obsadzonych drogą najmu, ani też zawierać kontraktów z samorządem o przedsiębiorstwa i dostawy.

Punkt 29. Wybierani z pośród Radnych prezesi i członkowie komisji wykonawczych oraz osoby, zawiadujące poszczególnymi działami gospodarstwa miejskiego, pełnią swoje obowiązki bezpłatnie.

Punkt 30. Radny, który w ciągu pół roku, bez usprawiedliwionych powodów, ani razu nie był na posiedzeniach Rady miejskiej, uważany będzie za zrzekającego się godności Radnego.

Punkt 31. Posiedzenia Rady miejskiej są publiczne; tajnymi mogą być: 1) z rozporządzenia Generał-Gubernatora, Gubernatora lub przewodniczącego w Radzie i 2) na żądanie większości obecnych Radnych.

Oprócz spraw, wymienionych w art. 73 Statutu miejskiego, każda inna sprawa może być decydowana przez głosowanie tajne, jeżeli tego zażąda jedna dziesiąta część Radnych, obecnych na posiedzeniu Rady.

Punkt 32. Pod względem języka biurowości samorządu miejskiego, przestrzegane będą przepisy następujące:

1) W biurowości samorządu miejskiego język ogólnopaństwowy jest obowiązującym w stosunkach z władzami i osobami rządowemi tudzież z instytucjami samorządowemi i prywatnemi, znajdującemi się po za obrębem gubernii Królestwa Polskiego; w tymże języku sporządzane są wszystkie załączniki, zaś do tych załączników, które w oryginale nie są zredagowane w języku ogólnopaństwowym, dołącza się ich przekład na ten język. W obrębie gubernii Królestwa Polskiego — w stosunkach z instytucjami samorządu miejskiego, w biurowości wewnętrznej, tudzież w stosunkach z instytucjami i osobami prywatnemi — używany będzie język polski, z wyjątkiem stosunków z osobami pochodzenia rosyjskiego, co do których obowiązuje język ogólnopaństwowy. Jednakże wszelkie odpowiedzi na oświadczenia instytucji i osób prywatnych, napisane w języku ogólnopaństwowym, winny być zredagowane w tymże języku.

2) Oświadczenia i rozprawy w Radzie miejskiej, w Zarządzie miejskim i w Komisjach, prowadzą się bądź w języku ogólnopaństwowym, bądź w języku polskim, stosownie do życzenia mówcy. Jeżeli jednak przytem którykolwiek z członków obecnych oświadczy, że nie rozumie tego języka, w którym wygłoszono mowę lub złożono oświadczenie, to przewodniczący obowiązany jest streścić je w odpowiednim języku.

3) Protokoły, uchwały i dzienniki samorządów miejskich, wykazy spraw, będących na porządku dziennym obrad Rady miejskiej, referaty w tych sprawach i awizacye, tudzież obwieszczenia, szyldy, napisy i t. p. wywieszane z decyzji samorządów miejskich, będą sporządzane równolegle w językach ogólnopaństwowym i polskim.

4) Wątpliwości, wynikające co do tego jak pojmować wydawane przez samorząd miejski uchwały, rozporządzenia, obwieszczenia i wogóle wszelkie dokumenty, co do których obowiązuje język ogólnopaństwowy, — rozstrzygane będą na zasadzie tekstu rosyjskiego.

5) W miastach gubernii Suwalskiej: Władysławowie,

Szakach, Wyłkowyszkach, Wierzbołowie, Kalwaryi, Maryampolu, Prenach i Sejnach, we wszystkich przypadkach, wskazanych w punkcie niniejszym (32-gim), używa się języka ogólnopolskiego.

Punkt 33. W miastach niegubernialnych wszystkie uchwały Rady miejskiej, niezależnie od złożenia ich Gubernatorowi, komunikują się dla wiadomości Naczelnikowi powiatu.

Punkt 34. Oprócz uchwał, wymienionych w art. 78 Statutu miejskiego (1912 r.), zatwierdzeniu Gubernatora ulegają nadto we wszystkich miastach uchwały Rad miejskich o zapomogach dla prywatnych szkół, klas i kursów.

Punkt 35. W mieście Warszawie liczba członków Zarządu może być powiększona za uchwałą Rady miejskiej, do ośmiu, a do trzech w znaczniejszych miastach niepowiatowych.

Punkt 36. W mieście Warszawie do składu Zarządu miejskiego wchodzi, z prawami członków Zarządu, dwaj wiceprezydenci, zaś w mieście Łodzi jeden wiceprezydent.

Punkt 37. Celem prowadzenia spraw miejskich w sądzie, Zarząd miejski ma prawo zwracać się do pomocy Prokuratury.

Punkt 38. Wykazy cen wymienionych w art. 95 Statutu miejskiego produktów spożywczych i innych przedmiotów zaopatrzenia, jako też cen pracy, Zarządy miejskie (w Królestwie) komunikują co miesiąc Rządowi gubernialnemu oraz właściwemu Naczelnikowi powiatu.

Punkt 39. Gubernator ma prawo żądać od Zarządów miejskich wiadomości i wyjaśnień w sprawach należących do kompetencji samorządu. W miastach niegubernialnych prawo żądania wspomnianych wiadomości przysługuje również właściwemu Naczelnikom powiatu.

Punkt 40. Rewizyi samorządu miejskiego Minister spraw wewnętrznych i Generał-gubernator dokonywują przez osoby do tego przez się wyznaczone, zaś Gubernato-

rzy — osobiście, albo przez Vicegubernatora, stałego członka Urzędu do spraw miejskich lub Naczelnika powiatu.

Punkty 41 — 49 podane są osobno w Załączniku III (przyp. wyd.).

Punkt 50. Gubernator ma prawo, o ile Urząd gubernialny do spraw miejskich uzna to za niezbędne, wyznaczać termin do ułożenia postanowień obowiązujących przez Rady miejskie. Jeżeli w terminie wyznaczonym postanowienia nie będą ułożone i przyjęte przez Radę miejską, to zostaną wydane na zasadach i trybem przepisany w art. 421—428 Ogólnej organizacyi gubernialnej (wyd. 1892 r.). Wydane w ten sposób postanowienia obowiązujące zachowują moc swoją do czasu wydania odpowiednich postanowień, ułożonych przez Radę miejską.

Punkt 51. Urzędnicy samorządu miejskiego, zarówno z wyboru, jak z najmu, obowiązani są władać językiem ogólnopolskim.

Punkt 52. Prezydent miasta Warszawy mianowany jest przez władzę Najwyższą, na wniosek Ministra spraw wewnętrznych. Warszawskiej Radzie miejskiej służy prawo obierania dwu kandydatów z pośród Radnych lub z pośród innych osób, uprawnionych do uczestnictwa w wyborach miejskich.

Punkt 53. Osoby wybrane na stanowisko Prezydenta miasta (oprócz Prezydenta miasta Warszawy) i Wiceprezydenta lub Zastępcę Prezydenta, są zatwierdzane na tych stanowiskach: w miastach gubernialnych oraz w miastach z ludnością, przenoszącą 50,000 głów obu płeć — przez Ministra spraw wewnętrznych; w innych miastach, posiadających Zarządy miejskie — przez Generał-Gubernatora Warszawskiego; we wszystkich zaś miastach pozostałych — przez Gubernatora, który zatwierdza również Starostów miejskich oraz Pomocników Prezydenta i Pomocników Starosty. Członków Zarządów miejskich, Prezesów komisji wykonawczych i Sekretarzy miasta zatwierdza na stanowiskach: w miastach gu-

berniałnych lub z ludnością 50 tysięcy — General-Gubernator Warszawski, a w innych miastach — Gubernator.

Punkt 54. Urzędy samorządu miejskiego, wakujące z powodów wskazanych w art. 119 Statutu miejskiego, są obsadzane w razie potrzeby: W miastach gubernialnych lub z ludnością ponad 50 tysięcy głów obu płci — z nominacyi Ministra spraw wewnętrznych, a w innych miastach przez General-Gubernatora Warszawskiego.

Punkt 55. Osoby, wybrane przez Radę miejską do przewodniczenia w niej w wypadkach, wskazanych w art. 120 Statutu miejskiego, zatwierdzane są: W miastach gubernialnych lub z ludnością ponad 50 tysięcy głów obu płci — przez General-Gubernatora Warszawskiego, a w innych miastach — przez Gubernatora.

Punkt 56. Co do prawa rang i kategorii haftu na mundurze, Prezydent miasta Warszawy ma klasę IV-tą a Wiceprezydenci tegoż miasta VI-tą. Wszystkie urzędy samorządu miasta Łodzi są zrównane w prawach do rang i munduru z odpowiedniami urzędami miast gubernialnych, zaś urząd Wiceprezydenta m. Łodzi korzysta z takich samych praw, jak urząd Towarzysza Głowy w Rydze i Odesie. Do urzędu Sekretarza miasta Łodzi przywiązane są takie same prawa służbowe, jakie przysługują Sekretarzom miast gubernialnych.

Punkt 57. Prezydentowi miasta Warszawy udziela urlopu General-Gubernator.

Punkty 58—64 podane są osobno w Załączniku IV. (przyj. wyd.).

Punkt 65. Warunki pobierania oraz wysokość podatku miejskiego od przemysłu przewozowego (art. 127 p. 7) ustanawia Rada miejska, a zatwierdza Minister spraw wewnętrznych.

Punkt 66. W miastach, w których podatki od psów, rowerów i samojazdów pobierane są na zasadzie dawniej,

w drodze właściwej wydanych postanowień, te ostatnie zachowują moc swoją i nadal. Jeżeli wszakże samorządy tych miast uznają za niezbędne zmienić dotychczasową wysokość i sposób pobierania rzeczonych podatków, i zastosować się do ogólnych w tej mierze przepisów, to prośby o to Rad miejskich rozstrzyga ostatecznie Minister spraw wewnętrznych, za zgodą Ministra skarbu. W razie uwzględnienia takich prośb, Minister spraw wewnętrznych zwraca się do Senatu o obwieszczenie, że specjalne dla danych miast postanowienia o podatkach od psów, rowerów i samojazdów zostały uchylone.

Punkt 67. Oprócz opłat i innych wpływów, wskazanych w Statucie miejskim, dochód miasta stanowią :

- 1) dodatkowy podatek miejski od nieruchomości, obługiwanych przez specjalne urządzenia miejskie (pp. 68—70) ;
- 2) dodatek na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego ;
- 3) dodatkowa opłata na rzecz miasta od pasportów zagranicznych ;
- 4) podatek miejski od zabaw i widowisk ;
- 5) opłata za rozpoznawanie planów nowych budowli i za wydawanie pozwoleń na przebudowę i naprawę budowli istniejących ;
- 6) opłata za oględziny mięsa, przywożonego do miasta na sprzedaż ;
- 7) opłata za postój na ulicach i placach wozów z przywożonymi do miasta produktami rolnymi i innymi towarami, jak również od przypędzanego na targ bydła rogatego i koni, i
- 8) zapomogi dla miast z opłat na potrzeby miejscowe, wydawane na zasadzie prawa lub specjalnych postanowień i rozporządzeń.

Punkt 68. Wskazany wyżej w p. 1 dodatkowy podatek od niektórych nieruchomości, leżących w pewnych częściach miasta albo należących do pewnych właścicieli, może być ustanowiony przez Radę miejską, na określony termin,

niezależnie od ogólnego podatku z art. 60, 61 i 63, jako zapomoga dla miasta na urządzenie i utrzymanie takich urządzeń, które przynoszą szczególne korzyści rzeczonym częściom miasta albo rzeczonym właścicielom nieruchomości. Ogólna suma takiego podatku nie może przenosić nakładów miasta na budowę danego urządzenia i na jego utrzymanie, i zostaje określona przez Radę miejską, względnie do wysokości tych specjalnych korzyści, jakie płyną z wspomnianych urządzeń dla wskazanych wyżej nieruchomości. Wymiar tego dodatkowego podatku dokonywa się w drodze, przepisanej w punktach 60, 61 i 63.

Punkt 69. Uchwały Rad miejskich eo do powyższego podatku dodatkowego od nieruchomości, po rozpoznaniu ich w Urzędzie gubernialnym do spraw miejskich, podlegają zatwierdzeniu Ministra spraw wewnętrznych.

Punkt 70. Po upływie terminu, na jaki ustanowiono ów dodatkowy podatek, samorząd może go przedłużyć na nowy termin tą samą drogą, jaką był ustanowiony pierwotnie.

Punkt 71. Opłaty, wymienione powyżej pod pozycjami 2—7 punktu 67-go, pobierane są według zasad następujących:

Dodatek na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego pobiera się w wysokości od 50% do 100% rzeczzonego podatku na zasadzie załączonych poniżej przepisów (*Załącznik V*).

Dodatkowa opłata od pasportów zagranicznych pobiera się na rzecz tych miast, w których pasporty zostały wydane, i uiszczana jest na zasadzie Postanowienia Rady administracyjnej Królestwa Polskiego z d. 27 listopada (9 grudnia) 1863 roku (Dz. Praw t. 61 str. 388 i 389) oraz art. 5 Postanowienia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiem z d. 6 (18) Lutego 1868 r. (Dzień. Praw. t. 67 str. 432—435).

Podatek na rzecz miasta od zabaw i widowisk pobiera się w wysokości nie większej niż 5% od dochodu brutto z każ-

dej zabawy lub widowiska. Od podatku tego mogą być zwalniane, za uchwałą Rady miejskiej, zatwierdzoną przez Gubernatora, zabawy i widowiska, nie mające na widoku zysku handlowego albo mające charakter dobroczynny.

Opłata za rozpoznanie planów na nowe budowle oraz za wydawanie pozwoleń na przebudowy i naprawy budowli istniejących, pobiera się w tych miastach, w których samorządy posiadają dozór techniczny, zorganizowany na zasadzie przepisów, ustanowionych przez Ministra spraw wewnętrznych. Warunki i wysokość tej opłaty określa Rada miejska, a zatwierdza Minister spraw wewnętrznych.

Opłata od mięsa, przywożonego do miasta na sprzedaż, ustanawia się na pokrycie wydatków, ponoszonych przez miasto przy oględzinach tego mięsa. Warunki pobierania i wysokość tej opłaty określa Rada miejska, a zatwierdza Gubernator. Prawo pobierania tej opłaty nie może być odstępowane przedsiębiorstwom prywatnym, nie wyłączając tych, którym miasto oddało urządzenie rzeźni.

Warunki pobierania i wysokość opłaty za postój na ulicach i placach wozów z przywożeniami do miasta na sprzedaż produktami rolnymi oraz innymi towarami, jak również od przypędzanego na rynek miejski bydła rogatego i koni — ustanawia Rada miejska, a zatwierdza Gubernator.

Punkt 72. Pobory miejskie uiszczają się w terminach wyznaczonych przez Radę miejską, z wyjątkiem tych wypadków, gdy termin jest oznaczony w osobnem prawie.

Punkt 73. Od zaległych poborów miejskich ściągają się kara na rzecz miasta, nie większa niż 1% za miesiąc. Kara ściągają się za miesiące całkowite, a mianowicie: po piętnastym każdego miesiąca należy się 1% od całej sumy zaległości, liczonej w całkowitych rublach, przyczem 50 kopiejek i więcej zaokrągla się do rubla, a kwoty mniejsze od 50 kop. nie liczą się.

Punkt 74. Ściąganie wszelkiego rodzaju zaległych poborów i powinności miejskich odbywa się na zasadach, obo-

wiązujących w Królestwie Polskiem, co do spełniania niespornych żądań instytucyi rządowych i urzędników.

Punkt 75. Do wydatków samorządu miejskiego zaliczają się również:

1) wypłata emerytur i zapomóg, wyznaczonych z funduszków miasta, na mocy przepisów, które obowiązywały przed wprowadzeniem Statutu miejskiego.

2) Określony trybem przepisany udział w utrzymaniu sędziów pokoju oraz Zjazdów sędziów pokoju.

3) Wydatki na urządzenie i utrzymanie straży ognio-
wych, pokrywane z funduszków miejskich na zasadzie specjal-
nych etatów.

4) Wydatki, włożone na dane miasta przez prawo albo przez postanowienia i rozporządzenia specjalne.

UWAGA. Przepisy, zawarte w uwadze 1-ej do p. 4 art. 138 Statutu miejskiego co do zasiłków ze strony Rad miejskich na utrzymanie zakładów naukowych, stosują się również do zapomóg, przyznanych na rzecz innych instytucyi rządowych.

Punkt 76. Po za obowiązkowemi dla miasta wydatkami, (art. 3 przepisów budżetowych) w budżecie wydatków miejskich winna być umieszczana specjalna suma zapasowa, stanowiąca 1% od ogólnej sumy dochodów miejskich. Suma ta jest przeznaczona na dokonywanie wydatków na rachunek samorządu miejskiego, wynikających z wypełnienia obowiązkowych dla miasta powinności, trybem, ustanowionym w artykule 41 działu XXIII (*patrz Załącznik III. (przyt. wyd.).*)

Suma ta może być wydatkowana na ogólne potrzeby miasta jedynie w razie należytego pełnienia przez samorząd miejski rzeczonych powinności, za specjalnem w każdym poszczególnym wypadku zezwoleniem odpowiedniego Urzędu do spraw miejskich.

Punkt 77. Pod względem odpowiedzialności, Prezesi Rad miejskich m. Warszawy i m. Łodzi są zrównani z Prezydentami tych miast, wszyscy zaś urzędnicy samorządowi w miastach niegubernialnych, z ludnością powyżej 50 tysięcy

mieszkańców obu płci, są zrównani z odpowiednimi urzędnikami miast gubernialnych. Decyzye eo do wymierzenia kar dyscyplinarnych na Prezydenta m. Warszawy są wprowadzane w wykonanie nie inaczej, jak za zezwoleniem Najwyższem. O oddaniu pod sąd Prezydenta miasta Warszawy orzeka pierwszy Departament Rządzącego Senatu.

XXIV. Zmieniając i uzupełniając odpowiednie przepisy prawa, postanowić:

1) Do Warszawskiego i Łódzkiego miejskiego Urzędu poborowego, zamiast dwóch członków z pośród obywateli miejscowych, mianowanych przez Generał-gubernatora warszawskiego, a w m. Łodzi przez Gubernatora piotrkowskiego, wchodzi dwaj członkowie, wybierani przez Rady miejskie: warszawską i łódzką.

2) Do Urzędów gubernialnych do podatku państwowego od nieruchomości miejskich wchodzi prezydent miasta gubernialnego, albo jeden z członków miejscowego samorządu miejskiego, wyznaczony przez tenże samorząd.

3) Członków Urzędów gubernialnych do podatku państwowego od nieruchomości miejskich z pośród opodatkowanych, jako też ich zastępców, w równej liczbie — wybiera na lat pięć Rada miejska miasta gubernialnego.

4) Członków Urzędów miejskich do podatku państwowego od nieruchomości miejskich z pośród opodatkowanych, jako też ich zastępców w równej liczbie (od 2 do 6-ciu, według uznania samorządu) wybiera na lat pięć odpowiednia Rada miejska albo zgromadzenie pełnomocników miejskich.

5) W łącznych posiedzeniach Izb skarbowych i Urzędów gubernialnych do podatku przemysłowego uczestniczą: w mieście Warszawie wiceprezydent miasta, a w miastach gubernialnych — prezydenci miast, zamiast radców Rządu gubernialnego.

6) Do Urzędów gubernialnych do podatku mieszkaniowego, zamiast osób, obieranych przez magistrat

miasta gubernialnego, wchodzi osoby, obierane przez Radę Miejską.

7) Do gubernialnych i powiatowych Rad dobroczynności publicznej wchodzi, jako członkowie, prezydenci i starostowie miejscy właściwych miast.

XXV. Mocy przepisu art. 1440¹ Kodeksu Kar Głównych i Poprawczych (według d. c. z r. 1912) nie rozciągać na radnych Rad miejskich w guberniach Królestwa Polskiego¹).

XXVI. Uchylić prawa, postanowienia i rozporządzenia, dotyczące ustroju, administracyi i gospodarstwa miejskiego, ogłoszone bądź w „Dzienniku Praw“, bądź w Zbiorze postanowień administracyjnych Królestwa Polskiego, lub w innych zbiorach miejscowych, bądź, wreszcie, wcale nie obwieszczone, — o ile te prawa, postanowienia i rozporządzenia są zniesione przez przepisy Statutu miejskiego, albo przez prawo niniejsze, albo też o ile są z niemi sprzeczne.

XXVII. Ustanowić poniższe przepisy o wprowadzeniu Statutu miejskiego do miast gubernii Królestwa Polskiego. (*Część druga*) (*przyp. wyd.*).

XXVIII. Wprowadzenie w wykonanie poszczególnych przepisów niniejszego prawa zastosować do czasu uformowania samorządu miejskiego w danem mieście. Wydatki, wywołane postanowieniami, zawartemi w działach II i III niniejszego prawa, w roku bieżącym pokryć z gotowizny Kasy państwowej.

XXIX. Gubernię Chełmską wyłączyć ze składu gubernii Królestwa Polskiego.

¹) Artykuł 1440² Kodeksu Kar pozwala Radom miejskim karać radnych, nieuczęszczających na posiedzenia, grzywną albo wykluczeniem. (*Przyp. wyd.*).

CZĘŚĆ DRUGA.

Przepisy o wprowadzeniu Statutu miejskiego do miast gubernii Królestwa Polskiego.

1) Rozporządzenia ogólne co do wprowadzenia w życie Statutu miejskiego wydaje Minister spraw wewnętrznych, mając na uwadze, ażeby Rady miejskie można było otworzyć w Warszawie nie później niż 1 (14) Stycznia 1916 roku, a w innych miastach — w terminach, oznaczonych za porozumieniem się Ministra spraw wewnętrznych z Generał-Gubernatorem Warszawskim.

Bezpośredni dozór nad czynnościami władz miejscowych, dotyczącemi wprowadzenia w życie Statutu miejskiego, należy do Generał-gubernatora warszawskiego.

2) W celu wykonania niezbędnych na miejscu rozporządzeń, co do wprowadzenia w życie Statutu miejskiego, tworzą się ustanowione w artykule 14-ym tegoż Statutu (według kontynuacji z roku 1912) Urzędy gubernialne do spraw miejskich, a w Warszawie osobny Urząd do spraw miejskich, przyczem, zamiast członków od samorządu miejskiego, do składu rzeczonych urzędów wchodzi dwaj radcowie honorowi magistratu, a w Warszawie — dwaj obywatele miejscy, obrani przez magistrat.

3) Do obowiązków gubernialnego, a w Warszawie osobnego Urzędu należy: podział miasta na okręgi wyborcze; ustalenie wzoru list wyborczych; wskazanie, jakie dane mają być wciągnięte do tych list; wyznaczenie terminu sporządzenia list wyborczych, i określenie sposobu ogłoszenia tych list, jakoteż listy radnych i ich zastępców.

4) Przewidziane w Statucie miejskim i w p. 20

działu XXIII niniejszego prawa obowiązki Zarządów miejskich co do układania i poprawiania list wyborczych, oraz co do przeprowadzenia wyborów, wkłada się na magistraty miejskie. Magistraty przystępują do ułożenia list wyborczych, po otrzymaniu w tej mierze polecenia od Urzędu do spraw miejskich.

5) W miastach, w których niema posady prezydenta, obowiązki jego w kwestyi dokonania wyborów spełnia burmistrz.

6) Do czasu utworzenia Rad miejskich i określenia przez nie opłat od nieruchomości miejskich, prawo głosu przy wyborach na radnych nie służy właścicielom nieruchomości, nie obciążonych podatkiem państwowym.

7) Wybory radnych miejskich odbywają się nie wcześniej, jak po upływie trzech miesięcy od daty ogłoszenia pierwotnej listy wyborców.

8) Termin otwarcia pierwszej sesji Rad miejskich wyznacza Generał-gubernator warszawski.

9) Do czasu wybrania przez Radę miejską prezydenta miasta, a w Warszawie i Łodzi prezesa Rady miejskiej, przewodniczy w Radzie dotychczasowy prezydent lub burmistrz miasta.

10) Po ukonstytuowaniu się Zarządów miejskich, Gubernator, a w Warszawie Pomocnik Generał-gubernatora wydaje rozporządzenie 1) o oddaniu Zarządom miejskim, prezydentom (art. 92 Statutu miejskiego), lub starostom przez magistraty i inne instytucje spraw, dokumentów, funduszków i majątku, jak również zakładów, podlegających zawiadywaniu samorządu miejskiego, i 2) o oddaniu Zarządom miejskim lub prezydentom (art. 92 Statutu miejskiego) oprócz tego i tych spraw, które nie należą bezpośrednio do kompetencji instytucji samorządowych, ale które należały do magistratów i starostów na mocy specjalnych przepisów, a obecnie przechodzą na Zarząd miejski lub prezydenta miasta (art. 92 Statutu miejskiego).

CZĘŚĆ TRZECIA.

STATUT MIEJSKI CESARSTWA

z r. 1892

z uwzględnieniem zmian późniejszych
oraz przepisów o zastosowaniu do miast Królestwa
Polskiego.

DZIAŁ PIERWSZY.

Zasady ogólne.

1. Samorząd miejski zawiaduje sprawami, dotyczącymi miejscowych potrzeb i pożytków, wskazanymi w art. 2 niniejszego Statutu.

2. Do kompetencji samorządu miejskiego należą:

I. Zarządzanie opłatami i powinnościami, ustanowionymi na rzecz miasta.

II. Zarządzanie kapitałami oraz innem mieniem miasta.

III. Zabiegi o usunięcie braku przedmiotów spożywczych, sposobami, jakimi samorząd rozporządza.

IV. Utrzymywanie w porządku i urządzenie pozostałych w zawiadywaniu samorządu ulic, placów, bruków, wybrzeży, przystani, hołowni, chodników, ogrodów publicznych, bulwarów, wodociągów, rur ściekowych, kanałów, stawów, śluz, mostów, grobli i przepraw, jako też oświetlenia miasta.

V. Piecza nad opatrzeniem biednych i usunięciem żebractwa, urządzenie zakładów dobroczynnych i leczniczych, jako też zawiadywanie nimi na takich samych zasadach, na jakich zawiadują nimi Ziemstwa.

VI. Udział w zarządzeniach co do ochrony zdrowotności publicznej, rozwój środków pomocy lekarskiej dla ludności miejskiej, wyszukanie sposobów poprawy miejscowych warunków sanitarnych, jakoteż określony w Ustawie Lekarskiej udział w zarządzeniach weterynaryjno-policyjnych.

VII. Piecza nad lepszym urządzeniem miasta według zatwierdzonych planów, jako też nad środkami, zapobiegającymi pożarom i innym klęskom.

VIII. *(Artykułu tego, przewidującego zawiadywanie wzajemnem ubezpieczeniem od ognia, nie zastosowano do Królestwa, z uwagi na istnienie tu specjalnej instytucji rządowej. O utrzymaniu Wzajemnego Ubezpieczenia w m. Warszawie mówi wyżej dział XVIII prawa o zastosowaniu).* (Przyp. wydaw.).

IX. Piecza nad rozwojem środków oświaty publicznej, oraz prawem zakreślony udział w zarządzaniu zakładami naukowemi.

X. Piecza nad zakładaniem bibliotek publicznych, muzeów, teatrów, oraz innych podobnego rodzaju instytucji użyteczności publicznej.

XI. Wspieranie środkami, zależnemi od samorządu, rozwoju miejscowego handlu i przemysłu, urządzenie rynków i targowisk i dozór nad prawidłowem prowadzeniem handlu, zakładanie instytucji kredytowych podług przepisów ustawy kredytowej, jako też dopomaganie do zakładania instytucji giełdowych.

XII. Zaspakajanie włożonych na samorząd potrzeb zarządów wojskowego i cywilnego.

XIII. Sprawy, poruczone samorządowi na zasadzie specjalnych praw i ustaw.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 1. Do kompetencji samorządu miejskiego należą sprawy, wymienione w punktach I—V, VI (według kontynuacji z r. 1912), VII i IX—XIII artykułu 2-go Statutu miejskiego.

UWAGA. Tryb zakładania na koszt miast straży ogniowych i zawiadywanie nimi określają przepisy, przytoczone w uwadze 1-ej do Art. 653 Ogólnej Organizacji Gubernialnej (Zbiór Praw Ces. Ross. t. II wyd. 1892).

Punkt 2. Urządzanie i utrzymywanie rzeźni w obrębie miasta i na wydzielonych mu gruntach stanowi wyłączne prawo samorządu miejskiego.

3. Stosuje się tylko do gubernii Nadbaltyckich.
(Przyp. wyd.).

4. Samorządowi miejskiemu porucza się piecza nad zakładaniem świątyń prawosławnych, oraz utrzymaniem ich w stanie należytym, jako też nad instytucjami, zmierzającymi do umocnienia uczuć religijnych i podniesienia moralności ludności miejskiej.

5. Zakres działalności samorządu miejskiego ściąga się do granic miasta, oraz wydzielonych mu gruntów.

6. Bliższe wskazówki co do istoty i trybu działania samorządu miejskiego zawierają się, względnie do rodzaju spraw, w odnośnych ustawach, statutach i innych przepisach prawa.

7. Samorząd miejski ma prawo, imieniem miasta, na zasadach ogólnych praw cywilnych, oraz na zasadach niniejszego Statutu, nabywać i zbywać mienie, zawierać umowy, zaciągać zobowiązania, wytaczać sprawy cywilne i odpowiadać sądownie w sprawach majątkowych, z zachowaniem przepisów, ustanowionych dla zarządów skarbowych. (*Patrz niżej przypis do Art. 95. Przyp. wyd.*).

8. Grunty miejskie, przeznaczone podług planu miejskiego na place, ulice, zaułki, chodniki, przejścia i ho-

łówniki, albo zastępujące je przystanie i bulwary, jako też drogi wodne, przepływające przez grunty miejskie, pozostając własnością miejską, służą do użytku powszechnego.

9. Oprócz opłat, ustanowionych przez odpowiednie instytucje ziemskie, miejskie lub stanowe, na zasadzie praw, dla nich wydanych, żadne podatki, ciężary lub świadczenia nie mogą być nakładane na mieszkańców miast inaczej, jak drogą prawodawczą.

10. Wrazie nałożenia na miasto nieprzewidzianych prawem podatków, ciężarów lub świadczeń, jako też w razie zastosowania do miasta innych nieprawidłowych zarządzeń instytucji rządowych, ziemskich lub stanowych, samorząd miejski może się zwracać do Gubernatora a względnie do Naczelnika miasta, by przedsięwziął zależne odeń środki, celem przywrócenia porządku prawnego. Jeżeli zaś starania samorządu nie mogą być zaspokojone tą drogą, jako też w razie nieprawidłowych czynów ze strony Gubernatora, Naczelnika miasta lub wyższych władz administracyjnych, samorząd ma prawo podawać skargi bezpośrednio do Pierwszego Departamentu Rządzącego Senatu. Termin dla takich skarg jest 3-miesięczny od dnia otrzymania przez samorząd zawiadomienia o rzeczonych czynach, albo o odrzuceniu prośby, złożonej Gubernatorowi lub Naczelnikowi miasta.

11. Gubernator ma dozór nad prawidłowością i legalnością działań samorządu miejskiego.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII.

Punkt 3. Gubernatorowie wykonywują nadane sobie prawo dozoru nad prawidłowością i legalnością działań samorządu miejskiego pod ogólnym kierunkiem Generał-Gubernatora Warszawskiego.

Punkt 4. W stosunku do miasta Warszawy, prawa i obowiązki, nadane przez Statut miejski Gubernatorowi, służą Pomocnikowi Warszawskiego Generał-Gubernatora (Zb. Pr. Ces. Ros. t. II. Organizacya Królestwa Polskiego Art 2¹

i 2^s według kontynuacji z r. 1912), a w razie jego nieobecności lub choroby — Gubernatorowi Warszawskiemu.

12. (*Stosuje się do gubernii, posiadających instytucje ziemskie.* (Przyp. wyd.).

13. (*Stosuje się do niektórych miast w Cesarstwie.* (Przyp. wyd.).

14. W guberniach, do których nie wprowadzono Statutu gubernialnych i powiatowych instytucji ziemskich dla rozważania spraw samorządu miejskiego, tworzy się, pod przewodnictwem Gubernatora, Urząd Gubernialny do spraw miejskich. Do Urzędu tego należą: Gubernialny marszałek szlachty, Wice-Gubernator, Zarządzający Izbą Skarbową, Prokurator Sądu Okręgowego, miejscowy Prezydent miasta, jeden z Radnych miejscowej Rady Miejskiej według jej wyboru, oraz Stały członek Urzędu do Spraw miejskich.

UWAGA I. Stały Członek Urzędu Gubernialnego do spraw miejskich pełni także obowiązki, jakie są włożone na Stałego Członka Urzędów Gubernialnych do spraw ziemskich i miejskich. (Ust. Inst. ziemskich, art. 8, uw. 2).

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastós. dz. XXIII,

Punkt 5. Urzędem Głowy miasta, Towarzysza Głowy miasta i pomocnika Głowy miasta odpowiadają nazwy: Prezydenta miasta, Wiceprezydenta i Pomocnika Prezydenta.

Punkt 7. Do prowadzenia biurowości w Urzędzie gubernialnym do spraw miejskich, Gubernator powołuje jednego z urzędników Rządu gubernialnego albo kancelaryi Gubernatora.

Punkt 8. Przy rozpoznawaniu przez Piotrkowski Urząd gubernialny do spraw miejskich, spraw, dotyczących się miasta Łodzi, do składu rzeczzonego Urzędu, zamiast przedstawicieli od miasta Piotrkowa wchodzi: Prezes Łódzkiej Rady miejskiej (*patrz art. 27 działu XXIII*), Prezydent miasta Łodzi i Radny Rady miejskiej Łódzkiej, z jej wyboru.

Punkt 6. W mieście Warszawie dla rozważania spraw dotyczących samorządu tego miasta, tworzy się osobny („Warszawski“) Urząd do spraw miejskich, pod przewodnictwem Pomocnika General-Gubernatora Warszawskiego. Do Urzędu tego wchodzi: Gubernator Warszawski, Zarządzający izbą skarbową, Prokurator sądu Okręgowego, Prezydent m. Warszawy, Prezes Rady miejskiej Warszawskiej, (*punkt 27 działu XXIII*), oraz jeden z Radnych miejskich, wybrany przez Radę. W razie nieobecności lub choroby Pomocnika General-Gubernatora, w osobnym (Warszawskim) Urzędzie do spraw miejskich przewodniczy Gubernator Warszawski, a wtedy w składzie Urzędu zastępuje go Wicegubernator Warszawski, z prawami członka Urzędu.

Biurowość (*Warszawskiego osobnego*) Urzędu prowadzi kancelarya General-Gubernatora, pod dozorem jednego ze swych urzędników, wyznaczonego przez General-Gubernatora.

15—17. *Nie stosują się do Królestwa.* (Przyp. wyd.).

18. Przy rozpoznawaniu i rozstrzyganiu spraw samorządu miejskiego w Urzędach do spraw miejskich, winny być przestrzegane przepisy, zawarte w art. 8—12 Statutu Instytucji ziemskich.

UWAGA. Członkowie od Rad miejskich, wchodzący do składu Urzędów do spraw miejskich, są zatwierdzani na urzędzie przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

19, *nie dotyczy Królestwa.* (Przyp. wyd.).

20. Miasto posiada pieczęć z herbem miasta.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 9. Wzór pieczęci miejskiej zatwierdza Minister Spraw Wewnętrznych.

DZIAŁ DRUGI.

O składzie, kompetencji, zakresie władzy i trybie działania instytucji samorządu miejskiego.

21. Instytucjami samorządu miejskiego są: 1) Rada miejska i 2) Zarząd miejski, wraz z istniejącymi przy nim organami wykonawczymi.

22. W miastach, w których zastosowanie niniejszego Statutu w pełnym zakresie będzie uznane za niemożliwe, dla braku funduszków miejskich, z powodu rodzaju zajęć ludności i stopnia rozwoju handlu i rzemiosł, wprowadza się samorząd uproszczony, na zasadzie przepisów, do artykułu niniejszego poniżej załączonych.¹⁾ Miasta te wymienione będą w osobnym wykazie. Wnioski Ministra spraw wewnętrznych względem wciągnięcia poszczególnych miast do tego wykazu, lub względem wykreślenia z niego, ulegają zatwierdzeniu przez władzę Najwyższą na wnioski Rady ministrów. Do wykazu tego nie mogą być wciągane miasta gubernialne.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 10. Szczegółowe wskazówki co do stosowania, w razie samorządu uproszczonego, przepisów działu XXIII-go, udzielone będą przez Ministra spraw wewnętrznych, trybem, wskazanym w art. 10 przepisów o samorządzie uproszczonym (patrz załącznik I).

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O WYBORACH RADNYCH MIASTA.

23. Celem wyboru Radnych Rady miejskiej oraz ich zastępców, zwołują się co cztery lata Zgromadzenia Wyborcze, w terminach, wyznaczanych przez Zarząd miejski, a zatwierdzanych przez Gubernatora.

¹⁾ Patrz niżej w dodatkach załącznik I-szy. (Przyp. wyd.).

24. Prawo udziału w wyborach Radnych posiadają:

1) osoby, będące poddanymi rosyjskimi, tudzież instytucje dobroczynne, naukowe i szkolne oraz instytucje i osoby posiadające przynajmniej od roku w obrębie miasta, prawem własności lub dożywocia, nieruchomości, opodatkowaną na rzecz miasta i oznaczoną dla wymierzenia tego podatku: w obu stolicach przynajmniej na 3000 rubli; w miastach gubernialnych z ludnością przynoszącą sto tysięcy głów i w m. Odesie — przynajmniej 1500; w innych miastach gubernialnych, obwodowych i należących do gradonaczalstwa, tudzież w znaczniejszych miastach powiatowych — przynajmniej 1000 rubli; w miastach pozostałych — przynajmniej 300 rubli, i

2) osoby będące poddanymi rosyjskimi oraz założone według praw Cesarstwa stowarzyszenia, towarzystwa i spółki, jeżeli rzeczony osoby i instytucje utrzymują w obrębie miasta następujące przedsiębiorstwa, wykupujące świadectwa procederowe: a) w mieście Moskwie:..... i b) w miastach pozostałych: przedsiębiorstwa handlowe — jednej z pierwszych dwu kategorii, przemysłowa — jednej z pierwszych pięciu kategorii, a parostatkowe, o ile płać przeszło 50 rubli rocznie zasadniczego podatku procederowego.

UWAGA 1. Wykaz znaczniejszych miast powiatowych, zrównanych pod względem cenzusu majątkowego wyborców z miastami gubernialnymi i obwodowymi, ogłasza Minister spraw wewnętrznych.

UWAGA 2. Jeżeli kilka osób posiada nieruchomość wspólnie i niepodzielnie, to z prawa głosu przy wyborach Radnych korzysta jeden ze współwłaścicieli, za zgodą pozostałych.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastós. dz. XXIII,

Punkt 11. Prawo uczestnictwa w wyborach Radnych określają przepisy, wyhuszczone w art. 24-tym Statutu miejskiego (według Zbioru praw i kontynuacyi z r. 1912) z następującymi dodatkami: 1) w wyborach miejskich biorą również udział osoby, będące poddanymi rosyjskimi i zajmujące

nie mniej niż od roku mieszkanie, którego cena najmu, ustalona dla państwowego podatku mieszkaniowego, wynosi w Warszawie przeszło 540 rb., w miastach Łodzi, Lublinie i Sosnowcu przeszło 240 rubli, w miastach gubernialnych, oraz w Będzinie, Włocławku, Zgierzu, Tomaszowie (Piotrkowskim) i Częstochowie — przeszło 192 ruble, a w pozostałych miastach przeszło 120 rubli; 2) miasto Łódź pod względem cenzusu majątkowego dla wyborców zostaje zrównane z miastami gubernialnymi, liczącymi przeszło sto tysięcy ludności mieszkańców płci obojej; 3) nie tylko miasta powiatowe, ale i niepowiatowe mogą być zrównane z miastami gubernialnymi pod względem cenzusu majątkowego wyborców (uwaga 1 do art. 24 Statutu miejskiego) i 4) wartość nieruchomości, której posiadanie daje prawo uczestniczyć w wyborach określa się za pomocą pomnożenia przez 20 czystego dochodu, ustalonego dla państwowego podatku od nieruchomości miejskich (Zb. pr. t. V dodatek do art. 82 według kontynuacji 1912 i 1913 r.), zaś dla nieruchomości, wskazanych w punktach 61 i 63 niniejszego (XXIII) działu (*patrz Załącznik IV (przyp. wyd.)* — według szacunku, ustalonego przez Radę miejską.

25. Z pośród osób, mających prawo udziału w wyborach Radnych na zasadzie art. 24., a nie pozostających pod opieką lub kuratelą, ci, którzy nie mają jeszcze lat 25-ciu, oraz kobiety korzystają z prawa swego nie osobiście, lecz przez pełnomocników, zaopatrzonych w plenipotencję.

26. Zamiast osób, pozostających pod opieką lub kuratelą, biorą udział w wyborach ich opiekunowie i kuratorowie. Kobiety mogą upoważniać do udziału w wyborach tylko swych ojców, mężów, synów, zięciów, wnuków, braci rodzonych lub siostrzeńców.

27. Synowie nie oddzieleni mogą brać udział w wyborach zamiast swych ojców z ich plenipotencjami. Właści-

ciel może dać plenipotencję tylko jednemu ze swych synów.

28. Opiekunowie nieletnich mogą ich zastępować w wyborach tylko wtedy, gdy sami odpowiadają wszystkim warunkom, wymaganym do osobistego udziału w wyborach. Pełnomocnikami mężczyzn pełnoletnich, ale nie mających jeszcze lat 25-ciu, mogą być również jedynie osoby, odpowiadające rzeczonym warunkom. Pełnomocnicy kobiet, kuratorowie i nieoddzieleni synowie mogą nie mieć ustanowionego cenzusu majątkowego, ale winni odpowiadać pozostałym warunkom, wymaganym do osobistego udziału w wyborach.

29. Plenipotencye, wspomniane w art. 25 i 27, winny zawierać: wskazanie osoby, dla której są wydane, wskazanie, w którym mianowicie zgromadzeniu wyborczem ma wziąć udział pełnomocnik, i wreszcie podpis mocodawcy. Plenipotencye te sami mocodawcy składają do poświadczenia swej władzy albo policyi, sędziemu pokoju, sędziemu miejskiemu, naczelnikowi ziemskiemu lub notaryuszowi.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 13. Plenipotencye, przekazujące prawo uczestnictwa w wyborach, mogą być składane przez mocodawców do poświadczenia również Naczelnikowi powiatu, sędziemu gminnemu albo wójtowi.

30. Korzystające z prawa udziału w wyborach instytucye, towarzystwa i spółki biorą udział przez przedstawicieli. Przedstawiciele instytucyi państwowych mianuje zwierzchność tych instytucyi. Przedstawiciele instytucyi dobroczynnych, naukowych i nauczających wyznaczają ich Zarządy. Za przedstawiciele zaś towarzystw handlowo-przemysłowych i spółek uważani są: w miejscu siedziby Zarządów — członkowie tych Zarządów z ich upoważnienia, a w innych miastach ich miejscowi agenci.

zaopatrzeni w takież upoważnienia. Przedstawiciele ci mogą nie posiadać sami cenzusu majątkowego, ale powinni odpowiadać wszystkim innym warunkom, wymaganym do osobistego udziału w wyborach.

31. Nikt nie może mieć na wyborach miejskich więcej nad dwa głosy: jeden prawem własnem, a drugi jako przedstawiciel, bądź z plenipotencyi, bądź z upoważnienia.

32. Z pośród osób, czyniących zadość wymaganiom art. 24, nie biorą udziału w wyborach: 1) Prezes i członkowie miejscowego Urzędu do spraw miejskich (z wyjątkiem..... Prezydenta miasta i członków od Rady miejskiej); 2) duchowni i alumni wyznań chrześcijańskich; 3) członkowie miejscowego dozoru prokuratorskiego i 4) osoby, zajmujące w gubernii posady policyjne.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 14. Przepis art. 32 Statutu miejskiego wyłączający od uczestnictwa w wyborach członków Urzędu do spraw miejskich, nie rozciąga się do Prezesów Rad miejskich.

33. Pozbawieni są prawa udziału w wyborach: 1) osoby sądzone za czyny występne, pociągające za sobą pozbawienie lub ograniczenie praw stanu, albo wykluczenie ze służby, oraz za kradzież, oszustwo, przywłaszczenie powierzonego mienia, ukrywanie rzeczy skradzionych lub zdobytych przez oszustwo i za lichwę — o ile nie były uniewinnione wyrokami sądowemi, chociażby po wyroku były uwolnione od kary z mocy przedawnienia, z powodu pogodzenia się stron albo ułaskawiającego Manifestu lub specjalnego Najwyższego rozkazu; 2) złożeni z urzędu z mocy wyroku sądowego, w ciągu lat trzech od złożenia, chociażby byli później uwolnieni od kary z powodu przedawnienia, lub ułaskawiającego Manifestu, lub specjalnego Najwyższego rozkazu; 3) znajdujący się pod śledztwem lub pod sądem z oskarżenia o czyny występne, wymienione w punkcie pierwszym artykułu niniejszego lub pociągające za sobą złożenie z urzędu; 4) osoby, którym

ogłoszono upadłość, do czasu określenia jej charakteru, z pośród zaś osób, co do których sprawy tego rodzaju zostały już ukończone, wszyscy upadli, z wyjątkiem zrehabilitowanych; 5) osoby, pozbawione godności lub stanu duchownego za występki albo wykluczone ze zgromadzeń szlacheckich i innych, z wyroku tych stanów, do których należą; 6) pozostający pod jawnym dozorem policyi; 7) szynkarze i ich subjekci i 8) osoby, które zalegają w opłatach miejskich ponad półroczną normę tych opłat.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII, Punkt 15. Oprócz osób, wymienianych w art. 33 Statutu miejskiego (1912 r.), pozbawieni są nadto prawa udziału w wyborach skazani za przestępstwa przewidziane w art. 511 — 514, 514¹, 514², p. 2 i 3 i 515 Kodeksu Kar. ¹⁾, oraz upadli, nie przywrócenii do ezei handlowej.

34. Dla dokonania wyborów Radnych, wyborcy tworzą jedno Zgromadzenie Wyborcze.

W razie dużej ilości wyborców, zgromadzenie to może być podzielone na okręgi wyborcze lokalne, przy czem każdy okręg wybiera odpowiednią liczbę Radnych, w stosunku do liczby wyborców.

Wnioski co do podziału miasta na okręgi wyborcze oraz co do liczby Radnych i zastępców, mających być wybranymi w każdym okręgu, układa Rada miejska. Po rozpoznaniu tych projektów przez miejscowy Urząd do spraw miejskich, wprowadzają się ona w wykonanie za zezwoleniem Gubernatora.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 16. Dla dokonania wyborów na Radnych miejskich, wyborcy dzielą się na trzy kurye. Do perwszej kuryi należą osoby pochodzenia rosyjskiego, do drugiej — żydzi,

¹⁾ Uchyłanie się od powinności wojskowej. (*Przyp. wyd.*).

a do trzeciej wszyscy pozostali wyborcy. Każda kurya tworzy osobne zgromadzenie wyborcze i wybiera Radnych ze swego grona.

Punkt 17. Ścisłejsze określenie, kto mianowicie ma być uznany za osobę pochodzenia rosyjskiego, pozostawia się General-Gubernatorowi Warszawskiemu. Jego decyzje w tym przedmiocie mogą być zaskarżane do Pierwszego Departamentu Rządzącego Senatu, w ciągu miesiąca od dnia ich ogłoszenia osobie interesowanej. Pierwszy Departament Senatu, sprawy te rozstrzyga ostatecznie po wysłuchaniu wniosków naczelnego prokuratora, większością głosów obecnych senatorów, przyczem w razie ich równości, przeważa głos senatora przewodniczącego.

Założenie skargi do Senatu nie powstrzymuje wykonania decyzji General-Gubernatora. Krótkie spisy wyborców pochodzenia rosyjskiego Gubernatorowie składają General-Gubernatorowi w miesiąc po ich ułożeniu, a w żadnym razie nie później niż 15 (28) października każdego roku.

Punkt 18. W miastach, w których ludność żydowska przewyższa połowę ogółu ludności, kurya druga wybiera jedną piątą część wszystkich Radnych, a w innych miastach wybiera część Radnych według stosunku liczby jej wyborców do liczby wyborców pozostałych dwóch kuryi, ale w żadnym razie nie więcej, niż jedną dziesiątą ogólnej liczby Radnych. Pozostała liczba Radnych dzieli się pomiędzy pierwszą i trzecią kurę, w stosunku do liczby wyborców każdej z tych kuryi. Ułamki wyższe ponad pół przyjmuje się za jednostkę, mniejsze — odrzuca się. W każdym razie pierwsza kurya, jeżeli liczy przynajmniej 5-ciu wyborców, ma prawo wybrać jednego Radnego; przy mniejszej liczbie wyborców kuryi pierwszej, łączą się oni przy wyborach z trzecią kurę.

Punkt 19. Podział miasta na okręgi wyborcze (Statut miejski art. 34) jest dozwolony jedynie przy wyborach z kuryi drugiej i trzeciej, przyczem ilość Radnych, przypadająca

do wyboru w każdym okręgu, określa się w stosunku do liczebności ludności w danym okręgu, należącej do danej kuryi.

W razie wyborów okręgami, na Radnego może być wybrana każda osoba, wciągnięta do list wyborczych miejskich, bez względu na to, do jakiego okręgu zaliczona została,

35. Listy osób, mających prawo udziału w wyborach, winny być utrzymywane przez Zarząd miejski, w stałym porządku, z adnotacjami w swoim czasie o zmianach, zachodzących w składzie wyborców.

W razie podziału miasta na okręgi, listy układają się okręgami.

Osoby i instytucje, posiadające nieruchomości lub przedsiębiorstwa handlowo-przemysłowe w kilku okręgach miasta, wpisują się na listę wyborczą tego okręgu, który sami wybiorą. Listy wyborców na trzy miesiące przed wyborami podają się do wiadomości publicznej, w taki sposób, jaki Gubernator uzna za najdogodniejszy względnie do warunków miejscowych.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zast. dz. XXIII,

Punkt 20. Zarząd miejski prowadzi następujące listy wyborców: 1o Ogólną listę wszystkich osób, mających prawo udziału w wyborach. 2) Listy z podziałem na kurye i 3) Listy według okręgów wyborczych, w razie, jeżeli miasto jest podzielone na okręgi.

W ciągu trzech lat, następujących po wyborach, Zarząd miejski podaje corocznie do wiadomości publicznej zmiany i uzupełnienia, wniesione do list rzeczonych.

Zaskarżanie takich zmian i uzupełnień i rozpoznawanie założonych skarg odbywa się trybem, przepisany w art. 35 — 38 Statutu miejskiego.

Punkt 21. Ułożone przez Zarządy miejskie dla ogłoszenia listy wyborców kuryi pierwszej, składają się Guberna-

torowi niezwłocznie po ich sporządzeniu. Toż samo stosuje się też i do zmian lub uzupełnień, czynionych corocznie w tych listach.

36. W ciągu dwóch tygodni od dnia ogłoszenia list wyborczych, obywatele miejscy mają prawo składać Zarządowi miejskiemu uwagi swoje o niedokładności lub opuszczeniach w listach. Po upływie tego terminu, Zarząd miejski wciąga zakomunikowane poprawki, uznane za słuszne, i przedstawia je Gubernatorowi, wraz ze swoją opinią co do tych poprawek, które nie zostały uwzględnione. Jednocześnie Zarząd zawiadamia o swej opinii osoby, które poczyniły uwagi.

37. Niezadowoleni z decyzji Zarządu miejskiego (art. 36), w ciągu dni siedmiu od dnia zakomunikowania im tej decyzji, mogą wnosić skargi do Gubernatora, który przekazuje te skargi do rozpoznania miejscowemu Urzędowi do spraw miejskich. Do decyzji Urzędu przekazywane są również uwagi, poczynione o liście wyborczej przez Gubernatora.

38. Listy wyborców, poprawione trybem, wskazanym w art. 36 i 37, ogłaszają się w miejscowych gazetach, albo w inny sposób, według uznania Gubernatora, nie później, jak na miesiąc przed wyborami. Po takim ogłoszeniu list poprawionych, żadne uzupełnienia i poprawki nie są w nich dopuszczalne. Osoby, które nie zostały wciągnięte na listy, albo też straciły prawa wyborcze przed rozpoczęciem wyborów, nie biorą w nich udziału.

39. W Zgromadzeniu Wyborczem i w okręgach wyborczych przewodniczy Gołowa.

Do pomocy przy odbieraniu i obliczaniu głosów przewodniczący zaprasza przed rozpoczęciem wyborów potrzebną liczbę osób z pośród obecnych wyborców.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,
Prezydent miasta przewodniczy w Zgromadzeniu wyborczem tej kuryi, do której sam należy. Prezesów Zgroma-

dzeń wyborczych w innych kuryach, jak również prezesów okręgów wyborczych, mianuje Gubernator z pośród wyborców odpowiedniej kuryi. (*Punkt 16, ustęp drugi*).

40. Sposób stwierdzenia tożsamości osób wyborców pozostawia się uznaniu przewodniczącego w Zebraniu wyborczem lub w okręgu. Osoby, mające prawo udziału w wyborach, z upoważnienia innych osób i instytucji, lub w charakterze przedstawicieli prawnych, winny okazać przewodniczącemu: pełnomocnicy — ustanowione plenipotencye, kuratorowie i opiekunowie — decyzye, zatwierdzające ich w tym charakterze, przedstawiciele instytucji rządowych, dobroczynnych, naukowych i nauczających — delegacyę swej władzy lub zarządu, wreszcie przedstawiciele Towarzystw i spółek — zaświadczenie ich zarządów.

41. Prezes Zgromadzenia lub okręgu wyborczego winien nie dopuszczać do wyborów osób, które, wedle posiadanych przezeń wiadomości, nie mają prawa udziału w wyborach. Przed rozpoczęciem wyborów winny być odczytane artykuły 24 i 33 niniejszego Statutu, z wyjaśnieniem wyborcom, że ten, kto by uczestniczył w wyborach nieprawnie, podlega karom, przewidzianym w artykule 1434 Kodeksu Kar.

42. Zgromadzenie przystępuje do wyborów jedynie wtedy, gdy wyborcy przybędą w liczbie, przenoszącej ilość przypadających do wybrania Radnych i ich zastępców. Liczba zastępców nie może być mniejsza, niż piąta część podlegających wyborowi Radnych.

43. Na Radnych wybierane być mogą tylko te osoby, które mają prawo głosu na wyborach.

Balotowaniu gąłkami podlega wyborca, który się tego nie zrzekł, jeżeli go zaproponuje przynajmniej pięciu wyborców, albo jeżeli sam oświadczy, że chce się poddać balotowaniu.

44. *Nie dotyczy Królestwa.*

45. Wybory dokonywują się tajnie, przez balotowanie galkami.

46. Aby być wybranym na Radnego (*przy balotowaniu galkami*) należy otrzymać więcej głosów wybierających, niż przeciwnych. Jeżeli się okaże, iż przeszło połowę głosów wybierających otrzymało więcej osób, niż wynosi liczba Radnych, przypadających do wybrania, to za wybranych uważani będą ci, którzy otrzymali więcej głosów dobrych, a w razie równej liczby — wskazani losem. Ci, którzy zostali wybrani ponad przepisaną liczbę Radnych, zostają zaliczeni jako zastępcy. Jeżeli liczba zaliczonych w ten sposób zastępców nie osiągnie piątej części Radnych, przypadających do wybrania w danym Zgromadzeniu lub okręgu, to zgromadzenie lub okręg przystępuje do wyboru brakującej liczby zastępców.

47. O liczbie głosów wybierających i przeciwnych, otrzymanych przez każdą osobę, która była balotowana, zaznacza się na specjalnym arkuszu wyborczym, który po ukończeniu wyborów winien być odczytany w Zgromadzeniu lub w okręgu wyborczym i podpisany przez przewodniczącego oraz przez obecnych wyborców, którzy brali udział w wyborach.

47¹. Mocą uchwały Rady miejskiej, wybory Radnych przez balotowanie galkami (art. 45) mogą być zastąpione przez wybory kartkami, składanymi osobiście przez wyborców prezesom Zgromadzeń wyborczych na posiedzeniu publicznem. Karty te wypełniane są przez wyborców albo w samym zebraniu wyborczem, albo wcześniej i oddają się oraz wkładają do skrzynki zamkniętej, w obecności wyborców. W kartach tych winny być wymienione osoby, na które wyborca głosuje. Za wybranych na Radnych uważają się osoby, które otrzymały największą liczbę głosów, choćby nie dochodzącą do połowy osób głosujących, o ile nie oświadczyły, że nie chcą przyjąć godności Radnego. W razie równości głosów o wyborze rozstrzyga

los. Osoby, następujące po wybranych, zaliczają się, według liczby otrzymanych głosów, jako zastępcy, w liczbie określonej w art. 46.

Po ukończeniu wyborów, poczynając od dnia następnego, zgromadzenie dokonywa na posiedzeniu publicznem obliczania złożonych głosów. Liczba głosów, otrzymana przez każdą z osób proponowanych na Radnego, zaznacza się na arkuszu wyborczym, wskazanym w art. 47.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII, Punkt 22. Kartki wyboreze wypisują się w języku ogólnopaństwowym lub polskim, zaś w miastach gubernii Suwalskiej, wymienionych w ustępie 5 punktu 32-go niniejszego (XXIII-go) działu, — w języku ogólnopaństwowym.

48. Po ukończeniu wyborów, Zgromadzenia wyborcze zostają zamknięte, oryginalne zaś arkusze wyborcze przewodniczący składa Zarządowi miejskiemu nie później, jak w ciągu doby po dokonaniu wyborów. Na podstawie tych arkuszy Zarząd miejski układa listę wybranych Radnych i ich zastępców, i przedstawia ją, zanim upłyną dwie doby, Gubernatorowi, wraz z arkuszami wyborczemi.

49. Jeżeli Gubernator z przedstawionych sobie akt wyborczych dostrzeże istotne przekroczenie prawnego trybu wyborów, wówczas przedstawia sprawę miejscowemu Urzędowi gubernialnemu do spraw miejskich.

50. Skargi na nieprawidłowości, popełnione przy wyborach, mogą być składane w ciąg dni siedmiu od dnia ukończenia wyborów Gubernatorowi, który przekazuje je do rozpatrzenia miejscowemu Urzędowi gubernialnemu do spraw miejskich.

51. Jeżeli Urząd do spraw miejskich, rozpatrzysz wskazane w art. 49 i 50 uwagi i skargi, uzna za potrzebne skasować wybory, dokonane w Zgromadzeniu lub

w okręgu, w całości, to zarządza przeprowadzenie nowych wyborów, zamiast unieważnionych.

52. W razie unieważnienia wyboru niektórych Radnych, Urząd nakazuje zastąpić ich przez zastępców, według kolei otrzymanych przez nich głosów. Jeżeli uzupełniony w ten sposób skład Radnych wogóle, albo w którymkolwiek okręgu wyborczym okaże się niekompletny. Urząd poleca dokonać wyborów uzupełniających w Zgromadzeniu wyborczem albo w danym okręgu.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII, Punkt 23. Radni, których wybór zostanie unieważniony (art. 52), albo którzy wystąpią ze składu Rady miejskiej w ciągu czterolecia (art. 59), będą zastąpieni przez zastępców, wybranych w odpowiedniej kurii.

53. Jeżeli przy wyborach pierwotnych Zgromadzenie wyborcze albo okręg wybierze mniej Radnych lub zastępców, aniżeli wyznaczono, to Prezydent miasta zarządza zwołanie nowego Zgromadzenia wyborczego lub okręgu, celem wyboru brakującej liczby Radnych lub zastępców, o czem jednocześnie podaje do wiadomości Gubernatora.

54. Jeżeli i po zastosowaniu zarządzeń, wskazanych w artykułach 51—53, będzie wybranych mniej, niż dwie trzecie ogólnej liczby Radnych, określonej na zasadzie art. 56, brakującą liczbę Radnych uzupełnia się, z decyzji Ministra spraw wewnętrznych, przez osoby, które były Radnymi w ciągu ostatniego czterolecia, kolejną ilości głosów, otrzymanych przez nie przy wyborach, a w razie równej ilości głosów — przez losowanie.

55. Po zamknięciu wyborów i uzupełnieniu ich, jeżeli zajdzie tego potrzeba, trybem przepisany w art. 54, układa się, z decyzji Gubernatora, ostateczna lista Radnych, którą ogłasza się w miejscowych dziennikach.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 24. W razie jeśli w ciągu czterolecia liczba Radnych z którejkolwiek kuryi, z powodu ubytku Radnych i zastępców, zmniejszy się więcej niż o jedną trzecią, z rozporządzenia Ministra spraw wewnętrznych wyznaczają się wybory na czas pozostały do czterolecia takiej liczby Radnych, jakiej brakuje w danej kuryi. Wybory odbywają się na zasadzie poprawionych list wyborezych, nie wcześniej, jak we dwa tygodnie, i nie później jak we dwa miesiące od dnia wystąpienia Radnych.

Punkt 25. Szczegóły co do trybu dokonywania wyborów, nie przewidziane ani w Statucie miejskim, ani w przepisach niniejszych, (działu XXIII-go), określone będą w przepisach, wydanych przez Ministra spraw wewnętrznych, a obwieszonych przez Senat.

ROZDZIAŁ DRUGI.

O RADZIE MIEJSKIEJ.

56. Rada miejska składa się, pod przewodnictwem Prezydenta miasta, z Radnych, wybieranych na cztery lata

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 26. W miastach, z ludnością do 5,000 głów obu płci, w Radzie miejskiej winno być 20-tu Radnych, zaś na każdy tysiąc mieszkańców ponad pierwsze pięć tysięcy dodaje się jeden Radny, dopóki liczba ich nie dojdzie: w miastach z ludnością do stu tysięcy — 100 Radnych, w miastach z ludnością ponad sto tysięcy — 120-tu, a w Warszawie 160 Radnych.

Punkt 27. W miastach Warszawie i Łodzi przewodniczy osobny Prezes, wybierany przez Radę na rok z pośród Radnych. Prezes Rady miejskiej nie może zajmować żadnych posad w samorządzie miejskim i obowiązki swoje w Radzie pełni

bezpłatnie. Ma on prawo poddawać pod obrady Rady miejskiej sprawy, należące do jej kompetencji, na tych samych zasadach, co Prezydent miasta (p. 2 art. 67 Statutu miejskiego).

Prezesa Rady miejskiej zatwierdza na urządzie Minister spraw wewnętrznych. W razie, jeżeli osoba, wybrana przez Radę, nie zostanie zatwierdzona, pełnienie obowiązków Prezesa Rady przechodzi na Prezydenta miasta, który również przewodniczy w Radzie przed objęciem urzędu przez Prezesa Rady miejskiej, lub w razie jego nieobecności.

Prezes Rady m. Warszawy otrzymuje urlopy od General-Gubernatora, a Prezes Rady m. Łodzi od Gubernatora.

Punkt 28. Radni nie mogą zajmować w samorządzie posad, obsadzonych drogą najmu, ani też zawierać kontraktów z samorządem o przedsiębiorstwa i dostawy.

Punkt 29. Wybierani z pośród Radnych prezesi i członkowie komisji wykonawczych oraz osoby, zawiadujące poszczególnymi działami gospodarstwa miejskiego, pełnią swoje obowiązki bezpłatnie.

57. Oprócz określonej w art. 56 liczby Radnych, w posiedzeniach Rady miejskiej biorą udział z prawem głosu: 1) Prezes miejscowego Zarządu Ziemskiego, 2) Delegat od duchowieństwa, o ile władza eparchialna uzna za pożyteczne wyznaczyć go.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Przy roztrząsaniu w Radzie miasta Warszawy spraw i kwestyi, dotyczących Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, w posiedzeniach jej uczestniczy z prawem głosu przedstawiciel rzeczzonego uniwersytetu. Delegaci od Zarządu wyznania prawosławnego, mogą być wyznaczeni przez zwierzchność eparchialną do udziału z prawem głosu w posiedzeniach rad miejskich wszystkich miast, nie wyłączając miast niepowiatowych. (*Punkt 26, ustęp 2-gi*).

58. Radni miejscy, zanim rozpoczną pełnienie swych obowiązków, składają, każdy według obrzędów

swego wyznania, przysięgę na sumienne wykonanie tych obowiązków.

Osoby, nie uznające przysięgi, składają zamiast niej deklaracje piśmienne.

59. Jeżeli Radny w ciągu terminu, na który został wybrany, straci prawo wyborcze, albo się zrzeknie godności Radnego, to uważany będzie za występującego i zastąpi go do upływu okresu wyborczego zastępca, posiadający największą liczbę głosów. Radni, pociągnięci do odpowiedzialności sądowej za przestępstwa lub występki, wspomniane w p. 3 art. 33, będą usunięci od uczestnictwa w Radzie miejskiej do czasu ukończenia wytoczonego im procesu sądowego.

60. Żaden z Radnych nie powinien uchylać się od zasiadania w Radzie bez usprawiedliwionych powodów. Za przyczyny, usprawiedliwiające nieobecność, uważane są: przerwa w komunikacji, choroba, nie pozwalająca na wyjście z domu, ciężka choroba lub śmierć kogoś z bliskich krewnych, albo też stwierdzone trybem przepisany specjalne zajęcia służby państwowej. O przyczynie nieprzybycia na posiedzenie Rady, Radny winien zawiadomić na piśmie Prezydenta miasta, ten zaś komunikuje to Radzie, z przytoczeniem objaśnienia nieobecnego Radnego.

61. *(O karaniu nieobecnych Radnych — nie obowiązuje w Królestwie Polskiem).*

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 50. Radny, który w ciągu pół roku, bez usprawiedliwionych powodów, ani razu nie był na posiedzeniach Rady miejskiej, uważany będzie za zrzekającego się godności Radnego.

62. W zakresie spraw, należących do kompetencji samorządu (art. 2—4), do Rady miejskiej należy ogólna władza dysponująca, dozór nad organami wykonawczymi, oraz decydowanie spraw, zaliczonych do kompetencji

Rady miejskiej według art. 63 oraz innych przepisów prawa.

63. Do kompetencji Rady miejskiej należą:

1) Dokonywanie wyborów na urzędy, wskazane w Statucie niniejszym, oraz na urzędy, których obsadzenie jest powierzone miastu z mocy właściwych ustaw, praw i innych postanowień.

2) Oznaczenie wysokości wynagrodzenia, przywiązanego do tych z pośród urzędów, wymienionych w punkcie 1-ym, które nie są pełnione bezpłatnie.

3) Określenie trybu czynności organów wykonawczych samorządu i wydawanie dla nich instrukcyi.

UWAGA. Instrukcye te winny być wydane przez Radę miejską w ciągu roku: dla Zarządów miejskich od dnia wprowadzenia w życie statutu niniejszego, a dla innych organów wykonawczych od dnia ich ustanowienia.

4) Rozpatrywanie budżetów dochodów i wydatków.

5) Oznaczenie wysokości poborów miejscowych na rzecz miasta, ustanowionych przez prawo obowiązujące.

6) Zamiana powinności naturalnych na pieniężne, z przejściem rzeczonych powinności na koszt miasta.

7) Przyjęcie w całym mieście łub w pewnych dzielnicach, bądź na rachunek ogólnych funduszków miejskich, bądź też na rachunek opłat specjalnych, pobieranych od właścicieli nieruchomości: a) urządzania i utrzymywania bruków i chodników; b) oczyszczania kominów; c) utrzymywania, ze względu na bezpieczeństwo ogniowe, wart nocnych; d) wywózki z miasta nieczystości i odpadków i usuwania ich za pomocą kanalizacyi.

UWAGA 1. Opłaty, wymienione w punkcie niniejszym, mogą być wydatkowane wyłącznie na cele, na które są przeznaczone.

UWAGA 2. Wymienione w tym (7) punkcie powinności, ciążące na właścicielach domów: a) co do utrzymywania bruków, jakoteż urządzania i utrzymywania chodników; b) co do oczyszczania kominów; c) co do utrzymywania wart nocnych dla bezpieczeństwa od pożaru; d) co do wywózki z miasta nieczystości za pomocą sieci kanałów miejskich — mogą być też wykonywane bądź w ca-

lem mieście, bądź w jego części, na rachunek specjalnych poborów od właścicieli domów, według załączonych poniżej przepisów. Od opłat tych zwalniają się:

1) Posiadłości, stanowiące osobistą własność Najjaśniejszego Pana (w tej liczbie i te, które pozostają pod zarządem Gabinetu Jego Cesarskiej Mości), jakoteż zwane Monarszemi (Gosudarewymi).

2) Posiadłości pałacowe Członków Domu Cesarskiego, wraz ze znajdującymi się na nich instalacjami i innymi przynależnościami.

3) Pałace Członków Domu Cesarskiego, służące im za rezydencję, wraz z gmachami lub ich częściami, zajętemi na potrzeby Dworów.

8) Umarzanie niemożliwych do ściągnięcia lub nieprawidłowo zapisanych zaległości opłat miejskich.

9) Ustanawianie przepisów co do zarządzania kapitałami i innym mieniem miejskiem, jako też zakładami dobroczynnymi, leczniczymi i innymi instytucjami użyteczności publicznej, pozostającymi w zawiadywaniu samorządu.

10) Nabywanie nieruchomości.

11) Zbywanie nieruchomości, oraz ustanawianie przepisów i oszacowań do sprzedaży i skupu nieruchomości, przeznaczonych do zabudowy i uregulowania miasta, według zatwierdzonego planu.

12) Ustanowienie taks a) na chleb i mięso, b) na użytkowanie z dorożek i innych powozów publicznych, jako też z kolei konnych miejskich, oraz z wszelkich innych ulepszonych miejscowych środków komunikacji i c) na roboty, wykonywane w miejscowościach portowych przez brakarzy, wagowych, mierniczych, tragarzy, i t. d.

13) Ustanawianie wysokości opłat, pobieranych na dochód miasta: a) za użytkowanie z wybrukowanych kosztów samorządu dróg dojazdowych, przepraw i przewozów, jako też z miejskich rzeźni, wodociągów i innych podobnych urządzeń; b) za place, wyznaczone towarzystwom lub osobom pojedynczym na przystanie dla statków, lub na składy towarów wyładowywanych i przeznaczonych do ładowania, z zachowaniem przepisów ustawy komunikacji we względzie bezpłatnego korzystania z ho-

lowników lub z zastępujących je bulwarów i z przystani publicznych; d) za postój statków na wodach, przepływających przez posiadłości miejskie ponad czas, niezbędny na wyładowanie lub naładowanie towarów i na inne potrzeby żeglugi; e) za zimowanie łodzi w zatokach, kanałach i portach, urządzonych lub utrzymywanych z fundusów miejskich.

UWAGA. Rady miejskie mają również prawo ustanawiania drogą postanowień obowiązujących, wydawanych na zasadach ogólnych, taksy opłat na rzecz miasta za ważenie produktów na wagach publicznych.

14) Roztrząsanie wniosków co do zaciągnięcia pożyczek i co do innych zobowiązań w imieniu miasta.

15) Przyjmowanie ofiar na rzecz miasta.

16) Udział w wydawaniu postanowień obowiązujących w przedmiotach, wskazanych w Statucie niniejszym.

17) Rozpatrywanie projektów zmian w planie miasta, oraz sporządzenia nowych planów.

18) Rewizya czynności i sprawozdań Zarządu miejskiego, oraz rozpatrywanie skarg na jego czynności.

19) Wszczynianie spraw co do odpowiedzialności urzędników samorządu miejskiego.

20) Dozór nad handlem, w granicach, pozostawionych samorządom miejskim przez odnośne prawa i ustawy.

21) Składanie, za pośrednictwem Gubernatorów, podań do władzy wyższej, dotyczących się miejscowych potrzeb i pożytków.

22) Ustanawianie dla właścicieli wszystkich nieruchomości, położonych w promieniu sieci kanałów miejskich, obowiązku przyłączania się do tej sieci, dla spuszczenia wszystkich nieczystości i ścieków, z wyznaczeniem kolei i terminów przyłączania rzeczonych nieruchomości, jak również wyznaczanie opłaty za korzystanie z kanalizacyi, w wysokości zależnej od rodzaju i charakteru tych nieruchomości, na zasadzie jednakowej dla ka-

zdej z tych kategorii. Ogólna suma takich opłat nie powinna przenosić sumy, potrzebnej na pokrycie procentów i amortyzacji od kapitału włożonego w urządzenie i eksploatację kanalizacji.

UWAGA 1. W razie niewykonania żądania, określonego w punkcie niniejszym (22), samorząd miejski wykonywa niezbędne roboty na rachunek właścicieli; koszt robót, z dodatkiem 6% rocznie od dnia wystawienia rachunku do dnia zapłaty, ściąga się na zasadach jednakowych z podatkiem miejskim od nieruchomości (art. 130) i niezależnie od tego, czy sama nieruchomość opłaca ten podatek. Egzekucja ta, dla przyczyn szczególnie uwzględnienia godnych, może być przez Radę miejską rozłożona na czas, nie dłuższy od lat sześciu. W razie małej wartości posiadłości, lub niezamieszalności właścicieli, samorząd miejski ma prawo przyjąć koszt dokonanych robót na rachunek ogólnych funduszy miejskich.

UWAGA 2. Przepisy punktu niniejszego o obowiązku przyłączenia do kanalizacji nie rozciągają się na posiadłości, wyliczone w uwadze 2 do punktu 7-go artykułu niniejszego (63-go).

64. Zwyczajne posiedzenia Rady miejskiej wyznaczają się nie rzadziej, jak cztery i nie częściej, jak 24 razy do roku. Terminy posiedzeń zwyczajnych wyznacza Rada z góry na rok cały w grudniu roku poprzedniego.

UWAGA. We wrześniu wyznacza się posiedzenie dla rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu miejskiego, jako też i innych sprawozdań Zarządu na rok bieżący, a w listopadzie — dla rozpoznania preliminarza dochodów i wydatków miejskich na rok przyszły.

65. Przed każdym zwyczajnym posiedzeniem Rady miejskiej, Prezydent miasta przedstawia Gubernatorowi i rozsyła Radnym porządek dzienny posiedzenia. Jeżeli rozpoznawanie spraw, umieszczonych na porządku dziennym, nie będzie ukończone jednego dnia, to roztrząsanie ich odbywa się w dni następne.

66. Nadzwyczajne posiedzenia Rady miejskiej mogą być zwołane z upoważnienia albo z rozporządzenia: w Moskwie — Generał-Gubernatora, a w innych miastach Gubernatora. Porządek dzienny zebrań nadzwyczajnych Prezydent miasta rozsyła przed ich otwarciem Radnym.

67. Rada miejska przystępuje do rozpatrzenia spraw, podlegających jej kompetencji: 1) na wezwanie Gubernatora; 2) na wniosek Prezydenta miasta lub Radnych; 3) na przedstawienie Zarządu miejskiego; 4) na skutek próśb i skarg osób prywatnych. Radny, pragnący przedstawić Radzie wniosek, zwraca się z oświadczeniem piśmiennem do Prezydenta miasta, który, po zebraniu potrzebnych informacji, przedstawia wniosek do rozpatrzenia Rady miejskiej, jeżeli niema przeszkód prawnych, na najbliższym jej posiedzeniu. Wnioski, żądania lub oświadczenia instytucji rządowych i urzędników, jako też i instytucji stanowych lub ziemskich, wnoszone są do Rady miejskiej, bądź przez polecenie Gubernatora, bądź za pośrednictwem Zarządu miejskiego.

UWAGA. Referaty w sprawach wyznaczonych do rozstrzygnięcia w Radzie miejskiej mogą być drukowane z rozporządzenia i na odpowiedzialność Prezydenta miasta, w takiej liczbie egzemplarzy, jaka jest potrzeba na użytek biura i do rozesłania Radnym.

68. Rada miejska może powierzać uprzednie rozpatrzenie spraw skomplikowanych, podlegających jej kompetencji, bądź poszczególnym Radnym, bądź specjalnym komisjom przygotowawczym, z Radnych złożonym. W razie potrzeby, Duma może wyznaczyć termin, w ciągu którego wybrane osoby lub komisya mają wykonać poruczone im zlecenie. Do rozpoznania sprawozdania Zarządu miejskiego z wykonania budżetu miejskiego musi być wybrana z pośród Radnych komisya rewizyjna.

69. Na posiedzenia Rady miejskiej mogą być wzywani przez Prezydenta, dla złożenia objaśnień, biegle, nie będący Radnymi.

70. Dla prawomocności kompletu Rady miejskiej, konieczna jest obecność: w miastach, w których ogólna liczba Radnych nie przenosi 40-tu, przynajmniej połowy ogólnej liczby Radnych, zaś w innych miastach — przynajmniej jednej trzeciej. Sesyje nadzwyczajne, zwoływane w czasie klęsk publicznych, z powodu wojny i t. p. są prawomocne bez względu na liczbę obecnych Radnych.

71. Dla prawomocności uchwał:

1) o nabyciu lub zbyciu nieruchomości z wyjątkiem wymienionych w punkcie 2 artykułu niniejszego;

2) o ustaleniu szacunku placów, przeznaczonych podług planu miasta pod zabudowę domami prywatnymi lub pod regulację miasta;

3) o warunkach wykupu gruntów, pozostających w dzierżawie wieczystej;

4) o pożyczkach, poręczeniach lub rękojmiach w imieniu miasta;

5) o zamianie powinności, wspomnianych w p. 6 art. 63, na pieniądze, o przyjęciu na koszt miasta wymienionych w p. 7 tegoż artykułu powinności właścicieli domów, jak również o wykonaniu wymienionych w uwadze 2 do punktu 7 tegoż artykułu powinności właścicieli domów na koszt specjalnych poborów od tychże właścicieli;

6) o odpowiedzialności osób urzędujących w samorządzie miejskim;

7) o zawarciu kontraktów z przedsiębiorcami prywatnymi co do urządzenia i eksploatacji instalacji publicznych w tych wypadkach, gdy termin kontraktu przekracza lat 12 lub koszt instalacji przenosi roczną sumę dochodów miasta za ostatni rok ubiegły, albo też stanowi więcej niż 500,000 rubli, i

8) o prawie zabudowy na gruntach miejskich —
wymagana jest obecność: w miastach, w których ogólna liczba Radnych nie przenosi 40-tu — przynajmniej dwóch trzecich tej liczby, a w innych miastach — przynajmniej połowy, oraz powzięcie uchwały większością przynajmniej dwóch trzecich obecnych na posiedzeniu Rady miejskiej.

72. Poza sprawami, wymienionymi w art. 71, wszystkie inne sprawy Rada miejska decyduje prostą większością głosów, a w razie równości głosów, przy głosowaniu jawnem, przeważa zdanie przewodniczącego. Przy gło-

waniu w Radzie nikt nie może mieć więcej nad jeden głos. Przekazać drugiej osobie swego głosu nie można.

73. Wybory na stanowiska w samorządzie, których obsadzenie należy do Rady miejskiej, dokonywują się przez głosowanie tajne, za pomocą balotowania gałkami. Tym samym trybem zapadają uchwały o pociągnięciu do odpowiedzialności osób urzędujących w samorządzie i decydują się kwestye wyznaczenia uposażenia lub zasiłków pieniężnych dla urzędników. Wszystkie inne sprawy mogą być, według uznania Rady, decydowane również i przez głosowanie jawne.

74. Co do trybu rozpoznawania spraw na posiedzeniach Rady miejskiej, przestrzegać należy przepisów, ustanowionych w tej mierze dla Zgromadzeń Ziemskich (Ogólna Org. Gub. art. 179—200; Ust. Inst. Ziemskich art 77).

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII.

Punkt 31. Posiedzenia Rady miejskiej są publiczne; tajnymi mogą być: 1) z rozporządzenia Generał-Gubernatora, Gubernatora lub przewodniczącego w Radzie i 2) na żądanie większości obecnych Radnych.

Oprócz spraw, wymienionych w art. 73 Statutu miejskiego, każda inna sprawa może być decydowana przez głosowanie tajne, jeżeli tego zażąda jedna dziesiąta część Radnych, obecnych na posiedzeniu Rady.

Punkt 32. Pod względem języka biurowości samorządu miejskiego, przestrzegane będą przepisy następujące:

1) W biurowości samorządu miejskiego język ogólnopolski jest obowiązującym w stosunkach z władzami i osobami rządowymi tudzież z instytucjami samorządowymi i prywatnymi, znajdującymi się po za obrębem gubernii Królestwa Polskiego; w tymże języku sporządzane są wszystkie załączniki, zaś do tych załączników, które w oryginale nie są zredagowane w języku ogólnopolskim, dołącza się ich przekład na ten język. W obrębie gubernii Królestwa Pol-

skiego — w stosunkach z instytucjami samorządu miejskiego, w biurowości wewnętrznej, tudzież w stosunkach z instytucjami i osobami prywatnymi — używany będzie język polski, z wyjątkiem stosunków z osobami pochodzenia rosyjskiego, co do których obowiązuje język ogólnopaństwowy. Jednakże wszelkie odpowiedzi na oświadczenia instytucji i osób prywatnych, napisane w języku ogólnopaństwowym, winny być zredagowane w tymże języku.

2) Oświadczenia i rozprawy w Radzie miejskiej, w Zarządzie miejskim i w Komisjach, prowadzą się bądź w języku ogólnopaństwowym, bądź w języku polskim, stosownie do życzenia mówcy. Jeżeli jednak przytem którykolwiek z członków obecnych oświadczy, że nie rozumie tego języka, w którym wygłoszono mowę lub złożono oświadczenie, to przewodniczący obowiązany jest streścić je w odpowiednim języku.

3) Protokoły, uchwały i dzienniki samorządów miejskich, wykazy spraw, będących na porządku dziennym obrad Rady miejskiej, referaty w tych sprawach i awizacje, tudzież obwieszczenia, szyldy, napisy i t. p. wywieszane z decyzji samorządów miejskich, będą sporządzane równolegle w językach ogólnopaństwowym i polskim.

4) Wątpliwości, wynikające co do tego jak pojmować wydawane przez samorząd miejski uchwały, rozporządzenia, obwieszczenia i wogóle wszelkie dokumenty, co do których obowiązuje język ogólnopaństwowy, — rozstrzygane będą na zasadzie tekstu rosyjskiego.

5) W miastach gubernii Suwalskiej: Władysławowie, Szakach, Wyłkowyskach, Wierzbolowie, Kalwaryi, Maryampolu, Prenach i Sejnach, we wszystkich przypadkach, wskazanych w punkcie niniejszym (32-gim), używa się języka ogólnopaństwowego.

75. Wszystkie uchwały Rady miejskiej wciągają się do protokołu, podpisywanego przez przewodniczącego i obecnych Radnych, którzy uczestniczyli w uchwałach.

Protokół poświadcza Sekretarz Miasta, (Sekretarz Rady) lub Sekretarz Zarządu miejskiego (uwaga do art. 115). Do obowiązków Sekretarza Miasta względnie do Sekretarza Zarządu Miejskiego należy również i samo spisywanie protokołów Rady miejskiej.

76. Wszystkie uchwały Rady miejskiej, wraz z odpowiednimi załącznikami, Prezydent miasta składa w kopiach Gubernatorowi.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastós. dz. XXIII, Punkt 33. W miastach niegubernialnych wszystkie uchwały Rady miejskiej, niezależnie od złożenia ich Gubernatorowi, komunikują się dla wiadomości Naczelnikowi powiatu.

77. Uchwały, które w myśl artykułów 78 i 79 lub na zasadzie innych praw podlegają zatwierdzeniu przez władzę rządową, wykonywane są dopiero po ich zatwierdzeniu.

78. Następujące uchwały Rady miejskiej podlegają zatwierdzeniu przez Gubernatora.

I. *We wszystkich miastach:*

1) o ustanowieniu cen na place miejskie, przeznaczone podług planu do zabudowy i regulacyi miasta;

2) o warunkach skupu gruntów, znajdujących się w dzierżawie wieczystej;

3) o pożyczkach, poręczeniach i rękojmiach w imieniu miasta, gdy te, łącznie z pożyczkami i zobowiązaniami poprzednimi, nie przenosząc rocznej sumy dochodów miejskich za ostatni rok ubiegły, sięgają jednakże połowy tej sumy;

4) o taksach *a)* na chleb i mięso, *b)* za korzystanie z dorożek i innych powozów publicznych, jako też z tramwajów i innych miejscowych udoskonalonych środków komunikacyi i *c)* za roboty, wykonywane w miejscowościach portowych;

5) o wysokości opłat: *a)* za korzystanie z wybrukowanych na koszt samorządu dróg dojazdowych, przepraw i przewozów, jako też z rzeźni miejskich, wodociągów i innych podobnych instalacyi; *b)* za place, wyznaczane osobom pojedynczym lub towarzystwom na przystanie parostatków albo na składy wyładowywanych towarów na wybrzeżach i przystaniach, *c)* za postój statków na przepływających przez grunta miejskie drogach wodnych, po nad czas niezbędny do naładowania i wyładowania, oraz do zaspokojenia innych potrzeb żeglugi i *d)* za zimowanie statków w zatokach i portach, urządzonych na koszt miasta;

6) o przyjęciu na rachunek specjalnych poborów od właścicieli domów: *a)* utrzymywania bruków oraz urządzania i utrzymywania chodników, *b)* oczyszczania kominów, *c)* utrzymywania wart nocnych dla bezpieczeństwa od pożaru, *d)* wywózki z miasta nieczystości i odpadków i *e)* usuwania nieczystości za pomocą sieci kanałów miejskich;

7) o przepisach co do zawiadywania należącemi do samorządu miejskiego zakładami dobroczynnemi.

II. *We wszystkich miastach prócz m. Moskwy:*

1) o instrukcyach lub przepisach dla Zarządu miejskiego oraz innych organów wykonawczych samorządu miejskiego, uczestniczących w zawiadywaniu zakładami naukowemi, utrzymywanemi na koszt miasta;

2) o instrukcyach dla organów policyi handlowej oraz dozorców handlu i przemysłu.

III. *W miastach niegubernialnych.*

1) O przepisach co do zawiadywania kapitałami oraz innem mieniem miejskiem, jak również zakładami leczniczemi i innymi instytucyami użyteczności publicznej, pozostającemi w zawiadywaniu samorządu, i

2) o zmianach w planach i o nowych planach miasta.

UWAGA 1. Wymienione w artykule niniejszym (78) uchwały Rad miejskich Gubernator zatwierdza:

1) Uchwały o zmianie w planie miast, gdy chodzi o place wyznaczone na potrzeby żeglugi — w porozumieniu z Naczelnikiem miejscowego okręgu komunikacyi;

2) uchwały o zmianach w planie miast, leżących w obwodzie fortecznym; w porozumieniu z Komendantem fortecy;

3) uchwały o taksach za roboty wykonywane przez robotników w miejscowościach portowych — w porozumieniu z Zarządzającą miejscową Izbą Skarbową;

4) uchwały o instrukcyach lub przepisach dla Zarządu miejskiego oraz innych organów wykonawczych samorządu miejskiego, uczestniczących w zawiadywaniu zakładami naukowymi utrzymywanymi na koszt miasta — w porozumieniu z Kuratorem okręgu naukowego;

5) uchwały, wymienione w artykule niniejszym (78) w punkcie II, 2 — w porozumieniu z Zarządzającą Izbą skarbową;

6) uchwały, wymienione w punkcie I, 5, a — w porozumieniu z Zarządzającą miejscową Izbą skarbową;

7) w punktach I, 5, c) i d) — w porozumieniu z Naczelnikiem miejscowego okręgu komunikacyi;

8) w punkcie I, 5, b) — w porozumieniu z Zarządzającą Izbą skarbową i Naczelnikiem okręgu komunikacyi.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 34. Oprócz uchwał, wymienionych w art. 78 Statutu miejskiego (1912 r.), zatwierdzeniu Gubernatora ulegają nadto we wszystkich miastach uchwały Rad miejskich o zapomogach dla prywatnych szkół, klas i kursów.

78¹.. W mieście Moskwie oraz w miastach gubernialnych, obowodowych lub zostających pod władzą Naczelnika miasta, uchwały Rad miejskich co do zawiadywania należącymi do miasta zakładami leczniczymi lub innymi instytucjami użyteczności publicznej — podlegają zatwierdzeniu przez Naczelnika Głównego Zarządu do spraw Gospodarstwa Miejsowego.

79. Poniższe uchwały Rad miejskich podlegają zatwierdzeniu Ministra spraw wewnętrznych:

Prawo o samorządzie — 5.

I. *We wszystkich miastach:*

1) O zamianie naturalnych powinności ziemskich na pieniądze, z przejęciem powinności na koszt miasta;

2) o przejęciu na koszt miasta: *a)* urządzenia i utrzymywania bruków i chodników; *b)* oczyszczania kominów; *c)* utrzymywania wart nocnych dla bezpieczeństwa od ognia i *d)* wywózki z miasta nieczystości i usuwania ich za pomocą kanalizacji;

3) o zbywaniu nieruchomości, należących do miasta (zwyjątkiem niewielkich placów, przeznaczonych podług planu miasta pod zabudowę domami prywatnymi i na regulację miasta);

4) o pożyczkach, poręczeniach i rękojmiach ze strony miasta, przenoszących, razem z poprzednimi pożyczkami i zobowiązaniami, roczną sumę dochodów miejskich za ostatni rok ubiegły.

II. *W m. Moskwie i w miastach gubernialnych:*

1) O przepisach co do zawiadywania kapitałami i innym mieniem miasta;

2) o zmianach w planie miasta i o nowych planach miast.

Uwaga 1 — dotyczy Moskwy.

UWAGA 2. Wymienione w artykule niniejszym (79) uchwały Rad miejskich Minister spraw wewnętrznych zatwierdza:

1) Uchwały o zmianach w planach miast, leżących w obwodzie fortecznym — w porozumieniu z Ministrem wojny;

2) (*dotyczy Kronsztatu i Sewastopola*);

3) uchwały o zmianach w planie miasta, o ile dotyczą placów przeznaczonych na potrzeby żeglugi, — w porozumieniu z Ministrem komunikacji, względnie z Ministrem handlu i przemysłu;

4) uchwały co do instrukcyi dla policyi handlowej i dla dozorców handlu i przemysłu — w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz z Ministrem handlu i przemysłu;

5) uchwały co do instrukcyi lub przepisów dla Zarządu miejskiego lub innych samorządowych organów wykonawczych, uczestniczących w zawiadywaniu zakładami naukowemi, utrzymywanemi na koszt miasta — w porozumieniu z Ministrem oświecenia.

Uwaga 3 — nie dotyczy Królestwa.

UWAGA 4. Uchwały instytucji samorządu miejskiego co do zawarcia kontraktów z prywatnymi przedsiębiorcami o urządzenie i eksploatację publicznych instalacji miejskich, w wypadkach, wskazanych w punkcie 7 art. 71, podlegają zatwierdzeniu Ministra spraw wewnętrznych, w porozumieniu z odpowiednimi Ministrami.

80. Jeżeli Gubernator nie uzna za możliwe zatwierdzić uchwały Rady miejskiej, przedstawionej mu zgodnie z art. 78, to oddaje ją pod rozpoznanie miejscowego Urzędu gubernialnego do spraw miejskich. Jeżeli większość członków Urzędu zgodzi się ze zdaniem Gubernatora co do odmowy zatwierdzenia, to uchwała Rady miejskiej uznaje się za niebyłą, o czym zawiadamia się Radę miejską, z przytoczeniem motywów postanowienia Urzędu. W razie różnicy zdań pomiędzy Gubernatorem a większością Urzędu, sprawę przedstawia się Ministrowi spraw wewnętrznych, który ją decyduje w drodze wskazanej przez art. 81.

81. Uchwały Rady miejskiej, ulegające zatwierdzeniu Ministra spraw wewnętrznych, (art. 79) są mu przedstawiane przez Gubernatora, wraz z wnioskiem miejscowego Urzędu gubernialnego do spraw miejskich. Zatwierdzenie lub niezatwierdzenie przedstawionej uchwały zależy od Ministra; w razie niezatwierdzenia, uchwała Rady miejskiej uważa się za niebyłą. O zatwierdzeniu lub niezatwierdzeniu uchwały, Zarząd miejski zostaje zawiadomiony z przytoczeniem motywów odmowy.

82. Uchwały Rady miejskiej, nie wymagające zatwierdzenia, wprowadzają się w wykonanie, jeżeli Gubernator, w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania tych uchwał, nie zawiesi ich wykonania, z powodów, wymienionych w art. 83.

83. Gubernator zawiesza wykonanie uchwały Rady miejskiej, gdy uzna, że jest ona: 1) niezgodna z prawem lub że przekracza kompetencję, zakres władzy lub tryb czynności samorządu, albo 2) że nie odpowiada ogólnym

nym potrzebom i dobru państwowemu, albo wyraźnie obraża interesy ludności miejscowej.

84. Uchwała Rady miejskiej, zawieszona przez Gubernatora jako niezgodna z prawem lub przekraczająca kompetencję, zakres władzy lub tryb czynności samorządu, zostaje przezeń oddana w ciągu miesiąca od dnia jej otrzymania pod rozpoznanie miejscowego Urzędu do spraw miejskich. Decyzja Urzędu, nakazująca wprowadzić w życie taką uchwałę albo znosząca ją, ulega wykonaniu. Ale jeżeli Gubernator nie uzna za możliwe zgodzić się z decyzją większości członków Urzędu, to wstrzymuje wykonanie takiej decyzji i niezwłocznie przedstawia sprawę Ministrowi spraw wewnętrznych, który albo poleca Gubernatorowi wykonać decyzję, albo zwraca się do Senatu o jej zniesienie.

85. Decyzję Urzędu do spraw miejskich, znoszącą uchwałę Rady z zasad, wskazanych w art. 84, Rada miejska może zaskarżyć do Senatu. Uchwała w tym względzie Rady miejskiej musi nastąpić nie później jak na najbliższem zwyczajnem posiedzeniu po zakomunikowaniu decyzji Urzędu. Skargę, opartą na takiej uchwale, Prezydent miasta składa Gubernatorowi, ten przedstawia ją Ministrowi wraz z odpowiednimi danymi i wyjaśnieniami Urzędu, zaś Minister spraw wewnętrznych, nie później, jak we trzy miesiące, wnosi skargę do Senatu wraz ze swoim wnioskiem.

86. Uchwały Rady miejskiej, uznawane przez Gubernatora za nieodpowiadające ogólnemu dobru państwowemu i potrzebom państwowym, albo obrażające wyraźnie interesy ludności miejscowej, przedstawiają się Ministrowi spraw wewnętrznych, po uprzednim rozpoznaniu ich w miejscowym Urzędzie do spraw miejskich wraz z jego wnioskiem.

87. Jeżeli Minister spraw wewnętrznych nie uzna za możliwe zezwolić na wykonanie uchwały Rady miejskiej, przedstawionej mu na zasadzie art. 86, to pod wzglę-

dem uchylenia lub zmiany tych uchwał stosują się przepisy, wyłączone w art. 88. O swych rozporządzeniach, dotyczących podobnych uchwał, Minister spraw wewnętrznych zawiadamia Gubernatora w ciągu trzech miesięcy od dnia ich otrzymania.

88. Uchylenie lub zmiana, na przedstawienie Ministra spraw wewnętrznych (art. 87), uchwał Rad miejskich rozstrzyga się w drodze prawodawczej w tych wypadkach, gdy ma ztąd nastąpić podwyższenie poborów miejskich, w porównaniu z wymiarem tych poborów, uchwalonym przez Radę miejską. We wszystkich innych wypadkach uchylenie lub zmiana uchwał Rad miejskich miasta Moskwy, miast gubernialnych oraz powiatowych, zamieszczonych w specjalnym wykazie, zależy od Rady Ministrów, uchylenie zaś lub zmiana uchwał Rad miast pozostałych zależy od Ministra spraw wewnętrznych.

UWAGA. Wspomniany w artykule niniejszym (88) wykaz układa Minister spraw wewnętrznych, zatwierdza zaś władza Najwyższa na wniosek Rady Ministrów.

89. Jeżeli zwyczajna sesya Rady miejskiej nie odbędzie się z powodu nieprzybycia wymaganego przez prawo kompletu Radnych (art. 70 i 71), to zostaje zwołana powtórnie, a w razie nieprzybycia kompletu i na to posiedzenie — referaty Zarządu miejskiego i innych organów wykonawczych samorządu składają się, wraz z wnioskiem Zarządu, Gubernatorowi i te z nich, z którymi Gubernator się zgodzi, zostają wykonane, zaś względem pozostałych Gubernator postępuje zgodnie z zasadami ustanowionymi w art. 77 — 88.

ROZDZIAŁ TRZECI.

O ZARZĄDZIE MIEJSKIM I INNYCH ORGANACH WYKONAWCZYCH SAMORZĄDU MIEJSKIEGO.

90. Zarząd miejski składa się z dwóch członków pod prezydencją Prezydenta miasta. Liczba członków Zarządu może być powiększona na mocy uchwały Rady

miejskiej: w miastach gubernialnych, obwodowych lub podlegających władzy Naczelnika miasta, jakoteż w znaczniejszych miastach powiatowych (art. 24, uwaga 1), — do trzech; w miastach z ludnością ponad sto tysięcy głów — do czterech; w stolicach — do sześciu. Dalsze zwiększanie liczby członków Zarządu miejskiego może być dozwolone jedynie z upoważnienia Ministra spraw wewnętrznych.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 35. W mieście Warszawie liczba członków Zarządu może być powiększona za uchwałą Rady miejskiej, do ośmiu, a do trzech w znaczniejszych miastach niepowiatowych.

91. W stolicach oraz w miastach Odesie i Rydze do Zarządu miejskiego wchodzi, z prawami członków Zarządu, Wiceprezydent. Podział czynności pomiędzy Prezydentem miasta a Wiceprezydentem należy do Rady miejskiej.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 36. W mieście Warszawie do składu Zarządu miejskiego wchodzi, z prawami członków Zarządu, dwaj wiceprezydenci, zaś w mieście Łodzi jeden wiceprezydent.

92. W nieznacznych miastach powiatowych i niepowiatowych obowiązki Zarządu miejskiego (art. 95) mogą być powierzone, z zezwolenia Ministra spraw wewnętrznych, samemu tylko Prezydentowi z dodaniem mu pomocnika, wybranego przez Radę miejską.

93. W tych miastach, w których niema urzędu Wiceprezydenta ani pomocnika Prezydenta, Rada miejska wybiera jednego z członków Zarządu miejskiego na zastępcę Prezydenta.

94. Jeżeli Prezydent miasta czasowo nie może pełnić swoich obowiązków, z powodu choroby lub dla innych

przyczyn usprawiedliwionych, albo też będzie zajęty pełnieniem innych obowiązków, włożonych nań przez prawo, to zastępuje go Wiceprezydent lub pomocnik Prezydenta, albo zastępca Prezydenta, a w ich nieobecności — najstarszy, co do czasu wyboru i liczby otrzymanych głosów wyborczych, członek Zarządu miejskiego.

95. Do Zarządu miejskiego należy bezpośrednio zawiadywanie sprawami gospodarstwa miejskiego i administracji miejskiej, według przepisów niniejszego Statutu, odpowiednich ustaw i praw, jako też według uchwał Rady miejskiej. Zarząd miejski winien posiadać inwentarz całego mienia miejskiego; prowadzi on sprawy bieżące gospodarstwa miejskiego, wynajduje środki do poprawy tegoż, zbiera dane potrzebne dla Rady miejskiej i wykonuje jej uchwały, układa projekty budżetów miejskich, ściąga i wydatkuje pobory miejskie, na zasadach ustalonych przez prawo i przez uchwały Rady miejskiej trybem należytyym powzięte, pozywa i odpowiada sądownie w sprawach majątkowych miasta, wydaje, z upoważnienia Rady miejskiej, przepisy i określa terminy sprawozdań osób i instytucji podwładnych Radzie, rewiduje te sprawozdania i składa Radzie sprawozdania: 1) z działalności własnej; 2) z obrotów miejskich sum pieniężnych i 3) ze stanu podwładnych Radzie wydziałów, zakładów i majątków. Pozatem Zarząd miejski zbiera informacje o cenach przedmiotów spożywczych, dostarczając je Zarządowi ziemskiemu, a gdzie ich niema — to Komisjom zaopatrzenia publicznego. Podobnie notuje Zarząd ceny wszystkich innych przedmiotów, w które zaopatrują się różne instytucje i dostarcza ostatnim, na ich żądanie, informacji o tych cenach. W ten sposób wiadomości o cenach materiałów budowlanych dostarczane są przez Zarząd miejski Wydziałowi budowlanemu Rządu gubernialnego.

UWAGA 1. Sprawozdania, układane przez Zarząd miejski, mogą być drukowane celem rozesłania ich Radnym. Prócz tego rze-

czone sprawozdania, wraz z odpowiednimi uwagami Rady miejskiej, mogą być podawane drukiem do wiadomości publicznej.

UWAGA 2. W obrębie stałego osiedlenia żydów do kompetencji Zarządu miejskiego należy dozór nad duchownym zarządem żydowskim, oraz zawiadywanie, podług przepisów wyluszczonej w Prawach stanowych (art. 816 dod. wyd. 1899 roku i c. d.), ściąganiem z żydów poborami puszковым i świecowym.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastós. dz. XXIII,

Punkt 37. Celem prowadzenia spraw miejskich w sądzie, Zarząd miejski ma prawo zwracać się do pomocy Prokuratury.

Punkt 38. Wykazy cen wymienionych w art. 95 Statutu miejskiego produktów spożywczych i innych przedmiotów zaopatrzenia, jako też cen pracy, Zarządy miejskie (w Królestwie) komunikują co miesiąc Rządowi gubernialnemu oraz właściwemu Naczelnikowi powiatu.

96. Zatwierdzanie planów i fasad budowli prywatnych w mieście, jako też wydawanie pozwoleń na przebudowę i gruntowne naprawy należy, z wyjątkami, wskazanymi w artykułach 161 i 188 Ustawy budowlanej (wyd. 1900 r.), do Zarządu miejskiego, na który wkłada się również obowiązek dozoru nad prawidłowym wykonywaniem rzeczonych budowli.

97. Do Zarządu miejskiego należy zezwalać na urządzenie kąpeli publicznych i takich zakładów fabrycznych lub przemysłowych, które, jako nieszkodliwe, mogą być otwierane w miejscowościach zaludnionych. Wykaz zaś takich zakładów, na które samorząd własną władzą zezwolić nie może, wydaje Minister spraw wewnętrznych za zgodą Ministra skarbu, a co do zakładów, poruszanych wodą (Ust. Komunikacyi art. 363, uw. 1) za zgodą również Ministra Komunikacyi.

UWAGA. Do czasu wydania w drodze prawodawczej nowej Ustawy budowlanej, na budowę gmachów, przeznaczonych do użytku

publicznego, zezwala się nie inaczej, jak z zachowaniem przepisu, znajdującego się w art. 161 Ustawy budowlanej (wyd. 1900 r.).

98. Regulamin wewnętrzny Zarządu miejskiego, jako też wykaz spraw, podlegających kolegialnemu rozpoznaniu w Zarządzie, ustalają się przez instrukcye Rady miejskiej (art. 63 p. 3). Obowiązki, włożone na Zarząd miejski, dzielą się pomiędzy jego członkami na zasadzie uchwał samego Zarządu, zatwierdzanych przez Radę miejską.

99. Sprawy, podlegające kolegialnemu rozpoznaniu w Zarządzie miejskim, rozstrzygane są większością głosów, a w razie równości głosów, przeważa głos przewodniczącego. Jeżeli wszakże Prezydent uzna, że uchwała większości sprzeciwia się prawu, to zawiesza jej wykonanie i niezwłocznie przedstawia sprawę Gubernatorowi, który ją oddaje do decyzji miejscowego Urzędu do spraw miejskich. W wypadkach, nie cierpiących zwłoki, Prezydent miasta ma prawo sam przedsięwziąć zarządzenia, podlegające kolegialnemu rozpoznaniu w Zarządzie miejskim, ale winien zawiadomić o tem Zarząd na najbliższem posiedzeniu.

100. Ogólny dozór nad prawidłowym biegiem spraw w Zarządzie miejskim i w podległych mu zakładach należy do Prezydenta miasta. On także własną władzą zarządza zebranie wiadomości, przygotowanie spraw do referatu i pełni inne podobne czynności wykonawcze.

101. Gubernator ma prawo dokonywać rewizyi Zarządów miejskich oraz innych organów wykonawczych samorządu, jako też podwładnych samorządowi zakładów. Dostrzegłszy bądź przy rewizyi, bądź z kądinąd nieprawidłowe czynności rzeczonych instytucyi, albo też powziąwszy wiadomość o takich czynnościach z zawiadomień lub doniesień instytucyi państwowych, stanowych lub ziemskich, Gubernator, zażądawszy wyjaśnień od Zarządu miejskiego, poleca mu przywrócić zakłócony porządek. Jeżeli Zarząd miejski będzie miał trudności co do

wykonania takiego polecenia, to komunikuje o tem Radzie miejskiej. Jeżeli Rada zgodzi się ze zdaniem Zarządu, to sprawa przedstawia się Gubernatorowi, który ją przekazuje do decyzji miejscowego Urzędu do spraw miejskich. Decyzja Urzędu jest obowiązująca dla Zarządu i może być zaskarżona jedynie przez Radę miejską trybem przepisany w art. 85.

UWAGA. W miejscowościach, będących w stanie wojennym, Gubernator, w razie niezaspokojenia przez administracyę miejską potrzeb wojskowych, stanowiących powinność miasta, zarządza środki zmierzające do przywrócenia zakłóconego porządku, nie wnosząc sprawy do Urzędu i zawiadamia o przedsięwziętych krokach Ministra spraw wewnętrznych.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 39. Gubernator ma prawo żądać od Zarządów miejskich wiadomości i wyjaśnień w sprawach należących do kompetencji samorządu. W miastach niegubernialnych prawo żądania wspomnianych wiadomości przysługuje również właściwym Naczelnikom powiatu.

Punkt 40. Rewizyi samorządu miejskiego Minister spraw wewnętrznych i Generał-gubernator dokonywują przez osoby do tego przez się wyznaczone, zaś Gubernatorzy — osobiście, albo przez Vicegubernatora, stałego członka Urzędu do spraw miejskich lub Naczelnika powiatu.

Punkty 41 — 49 podane są osobno w Załączniku III (przyp. wyd.).

Punkt 50. Gubernator ma prawo, o ile Urząd gubernialny do spraw miejskich uzna to za niezbędne, wyznaczać termin do ułożenia postanowień obowiązujących przez Rady miejskie. Jeżeli w terminie wyznaczonym postanowienia nie będą ułożone i przyjęte przez Radę miejską, to zostaną wydane na zasadach i trybem przepisany w art. 421—428 Ogólnej organizacyi gubernialnej (wyd. 1892 r.). Wydane w ten sposób postanowienia obowiązujące zachowują moc

swoją do czasu wydania odpowiednich postanowień, ułożonych przez Radę miejską.

102. Zarządy miejskie zwracają się do Gubernatora z przedstawieniami, otrzymują zaś od niego polecenia; z innymi instytucjami gubernialnymi i powiatowymi Zarządy komunikują się przez odezwy. Podania, wspomniane w p. 21 art. 63, Zarządy miejskie składają Gubernatorowi, który je skierowuje, w ciągu miesiąca, do właściwego Ministerjum lub Naczelnego Zarządu wraz z właściwym wnioskiem.

103. Do bliższego zarządzania poszczególnymi działami gospodarki i administracyi miejskiej, Rady miejskie mogą wybierać specjalne osoby, a w razie konieczności — również osobne komisye wykonawcze. Jedne i drugie są podwładne Zarządowi miejskiemu, działają według instrukcyi Rady miejskiej, obejmują zaś swoje obowiązki za zezwoleniem Gubernatora.

UWAGA. Zarządowi miejskiemu lub osobnym komisjom wykonawczym może być również powierzane zawiadywanie sprawami zakładów naukowych, utrzymywanych z funduszków miejscowych, lecz jedynie w granicach, wytkniętych dla samorządu miejskiego w przepisach prawa, dotyczących rzeczonych zakładów.

104. Komisjom wykonawczym (art. 103) przewodniczy jeden z członków Zarządu miejskiego, przez tenże Zarząd wyznaczony. Jeżeli na wniosek Zarządu miejskiego, Rada miejska uzna za pożyteczne wybrać osobnego prezesa komisyi, to prezes ten uczestniczy w Zarządzie miejskim z prawem głosu przy decydowaniu tych spraw, któremi zawiaduje dana komisya wykonawcza.

105. Do administrowania posiadłościami i zakładami miejskimi, jakoteż do pełnienia obowiązków z natury swej wymagających specjalnych wiadomości i przygotowania, Zarząd miejski może angażować osoby nie będące Radnymi. Mianowanie i uwalnianie urzędników biura Zarządu miejskiego należy do Prezydenta miasta.

106. Prezydentom miasta, Wiceprezydentom, Członkom Zarządów miejskich i innym urzędnikom samorządu miejskiego zabrania się uczestniczyć w nabywaniu nieruchomości, którego sprzedaż powierzona jest im z urzędu. Prócz tego na pomienione osoby rozciąga się moc przepisów, wyłuszczonych w art. 722 — 724 Ustawy służby rządowej wyd. 1896 r.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII.

Punkt 51. Urzędnicy samorządu miejskiego, zarówno z wyboru, jak z najmu, obowiązani są władać językiem ogólnopaństwowym.

107. Przy mianowaniu, przenoszeniu i uwalnianiu tych urzędników samorządu, którzy nie zajmują stanowisk obsadzanych z wyboru, ale korzystają z praw służby państwowej, stosują się przepisy Ustawy służby rządowej. Mianowanie, przenoszenie lub angażowanie do specjalnych zajęć innych osób, nie zajmujących stanowisk z wyboru, odbywa się trybem wskazanym w art. 286 Ogólnej organizacyi gubernialnej.

DZIAŁ TRZECI.

O udziale samorządu miejskiego w wydawaniu postanowień, obowiązujących ludność miejscową.

108. Rada miejska układa postanowienia, obowiązujące ludność miejscową, w przedmiotach następujących:

1) O środkach zapobiegających pożarom, o urządzeniu dachów, pieców i kominów, o należytem ich utrzymaniu i oględzinach; o miejscach, w których nie wolno urządzać składów przedmiotów łatwopalnych i o sposobie przechowywania tych przedmiotów, jak również o środkach zapobiegających wybuchom, lub zapaleniu się olejów do oświetlenia;

2) O należytem utrzymywaniu ulic, placów, bruków, chodników, bulwarów, przystani, mostów, grobli, ogrodów publicznych, skwerów i innych miejsc publicznych, jak również rur odpływowych, kanałów, sadzawek, studzien, rowów i ścieków naturalnych, nie wyłączając tych, które znajdują się na gruntach, należących do osób prywatnych, instytucyi i zarządów;

3) O środkach ochraniających całość urządzeń i pomników, znajdujących się w zawiadywaniu samorządu oraz o ich należytem utrzymaniu.

4) O urządzaniu i utrzymywaniu przystani, przepraw i przewozów; o środkach uporządkowania żeglugi i spławu w obrębie miejscowych komunikacji wodnych i o sposobie działania brakarzy, wagowych, mierniczych, tragarzy, i wogóle osób, pracujących przy odbiorze i wysyłaniu towarów;

5) O utrzymywaniu kolei konnych i innych ulepszonych sposobów komunikacji, oraz o korzystaniu z tej komunikacji.

6) O przemyśle dorożkarskim i o typie dorożek, o omnibusach miejskich i innych powozach publicznych;

7) O środkach sanitarnych, jakie należy stosować w miejscach sprzedaży produktów spożywczych i napojów dla zapewnienia ich nieszkodliwości;

8) O urządzaniu i utrzymywaniu pod względem zdrowotnym zakładów fabrycznych i rzemieślniczych, łaźni i rzeźni; o oczyszczaniu podwórzy, o urządzaniu i oczyszczaniu śmietników i miejsc ustępowych;

9) O środkach przeciw psuciu się wody oraz o zapobieganiu i tamowaniu chorób zakaźnych i epidemicznych;

10) O środkach bezpieczeństwa od zwierząt domowych;

11) O porządku wewnętrznym na jarmarkach, rynkach, i targowiskach; o czasie otwierania i zamykania zakładów handlowych i przemysłowych w dni świąteczne,

o urządzeniu wewnętrznem otwieranych w miastach w obrębie sprzedaży monopolowej trunków, składów hurtowych piwa i miodu, piwiarni, oraz o zachowaniu w nich porządku i przystojności;

12) O środkach bezpieczeństwa i o porządku ruchu na ulicach, rzekach i kanałach, nie pozostających pod zarządem ministerjum komunikacyi, jak również o środkach zabezpieczających przed powodziemi;

13) O przedsięwzięciu, dla ochrony przystojności i porządku w miejscach publicznych, zarządzeń, połączonych z wydatkami lub z ograniczeniami handlu i przemysłu;

14) O wszelkich innych przedmiotach, co do których Rady miejskie, na zasadzie istniejących ustaw, mają prawo układać postanowienia, obowiązujące ludność miejscową;

15) O taksach opłat za ważenie produktów i towarów na wagach miejskich;

16) O urządzeniu i utrzymywaniu kanalizacyi domów, jakoteż o korzystaniu z niej i o urządzeniu chodników.

UWAGA. 1 i 2 *nie dotyczą Królestwa.*

UWAGA 3. Udział Rad miejskich w układaniu postanowień obowiązujących w sprawach weterynaryjno-policyjnych określony jest w Ustawie lekarskiej. Rady miejskie mają prawo wydawać obowiązujące postanowienia o handlu trunkami, na zasadzie przepisów, podanych w Ustawie o opłatach akcyzowych.

109. Układane przez Radę miejską postanowienia obowiązujące nie mogą być w niczem sprzeczne z istniejącymi prawami. Do ułożenia ich Rada miejska przystępuje bądź z własnej inicjatywy, bądź na skutek oświadczenia naczelnika policyi miejscowej. Projekty postanowień w punktach 7, 8 i 9 art. 108 rozpatrują się z udziałem przedstawiciela miejscowego zarządu lekarskiego, względnie gubernialnego Inspektora weterynaryi, zaś projekty postanowień co do urządzenia i utrzymywania przy-

stani i wybrzeży, zastępujących holowniki, jakoteż przepraw i przewozów oraz co do żeglugi i spławu — z udziałem miejscowego przedstawiciela wydziału komunikacyi albo osoby wyznaczonej w tym celu przez Ministra komunikacyi.

110. Postanowienia obowiązujące, ułożone na zasadach wskazanych w art. 109, składają się Gubernatorowi, który, o ile nie znajdzie przeszkód do ich zatwierdzenia, wydaje je trybem przepisany w artykule 424 Ogólnej organizacyi gubernialnej. Jeżeli Gubernator nie uzna za możliwe zatwierdzić złożonych sobie postanowień obowiązujących, to sprawa rozstrzyga się trybem, przewidzianym w art. 80 Statutu niniejszego. Uchylenie lub zmiana postanowień obowiązujących odbywa się takim samym trybem, jak ich wydawanie.

UWAGA. Do postanowień obowiązujących stosuje się moc przepisów, zawartych w art. 423 i 426—428 Ogólnej organizacyi gubernialnej.

111. Przy wydawaniu postanowienia obowiązującego, winien być oznaczony termin, od którego zaczyna ono obowiązywać. Termin ten nie może być krótszy niż dwa tygodnie od czasu obwieszczenia postanowień.

112. Policya winna czuwać nad ściśłem wykonywaniem postanowień obowiązujących. Niezależnie od tego Rady miejskie mogą wybierać do czuwania nad wykonywaniem tych postanowień specjalnych opiekunów cyrkułowych, zaopatrywanych, dla stwierdzenia ich godności, w listy otwarte na blankietach i z pieczęcią Zarządu miejskiego.

113. Wytaczanie spraw sądowych i oskarżanie wobec sądu winnych przekroczenia postanowień obowiązujących jest rzeczą zarówno policyi jak i Zarządu miejskiego oraz opiekunów cyrkułowych.

DZIAŁ CZWARTY.

O trybie obsadzania stanowisk i posad oraz o warunkach urzędowania w samorządzie miejskim.

114 *dotyczy m. Moskwy.*

115. Stanowisko Prezydenta miasta, jak również stanowiska Wiceprezydenta, Członków Zarządu miejskiego, Pomocnika Prezydenta i Sekretarza miasta, obsadzane są z wyboru Rady miejskiej, która może wybrać i więcej niż po jednym kandydacie na każde stanowisko.

UWAGA. Rada miejska ma prawo nie obsadzać stanowiska Sekretarza miasta, (t. j. *Sekretarza Rady miejskiej (przyp. wyd.)*), powierzając jego obowiązki Sekretarzowi Zarządu miejskiego.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastós. dz. XXIII,

Punkt 52. Prezydent miasta Warszawy mianowany jest przez władzę Najwyższą, na wniosek Ministra spraw wewnętrznych. Warszawskiej Radzie miejskiej służy prawo obierania dwu kandydatów z pośród Radnych lub z pośród innych osób, uprawnionych do uczestnictwa w wyborach miejskich.

Punkt 53. Osoby wybrane na stanowisko Prezydenta miasta (oprócz Prezydenta miasta Warszawy) i Wiceprezydenta lub Zastępcę Prezydenta, są zatwierdzane na tych stanowiskach: w miastach gubernialnych oraz w miastach z ludnością, przenoszącą 50,000 głów obu plei — przez Ministra spraw wewnętrznych; w innych miastach, posiadających Zarządy miejskie — przez General-Gubernatora Warszawskiego; we wszystkich zaś miastach pozostałych — przez Gubernatora, który zatwierdza również Starostów miejskich oraz Pomocników Prezydenta i Pomocników Starosty. Członków Zarządów miejskich, Prezesów komisji wykonawczych i Sekretarzy miasta zatwierdza na stanowiskach: w miastach gubernialnych lub z ludnością 50 tysięcy — General-Gubernator Warszawski, a w innych miastach — Gubernator.

116. Na stanowiska wymienione w art. 115, jakoteż na członków komisji wykonawczych (art. 103) mogą być wybierani nie tylko Radni, ale i inne osoby, mające prawo głosu na wyborach miejskich. Na stanowisko Sekretarza Rady mogą być wybierane nadto i takie osoby, które nie odpowiadają warunkom, określonym w art. 24 i nie mają 25-ciu lat wieku, o ile do ich wyboru niema przeszkód, wskazanych w art. 32 i 33.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 12. Żydzi nie mogą być prezesami rad miejskich, prezydentami miasta, wiceprezydentami, starostami, pomocnikami prezydenta lub starosty ani członkami Zarządu miejskiego; nie mogą też zawiadywać poszczególnemi działami gospodarstwa i administracji miejskiej. Nie mogą być również żydzi sekretarzami miasta, ani sekretarzami Zarządów miejskich, ani też sprawować ich obowiązków.

117. Przy wyborze osób urzędujących w samorządzie, należy przestrzegać, aby w tej samej instytucji nie służyły jednocześnie osoby, pozostające względem siebie w pierwszym stopniu powinowactwa ani w pokrewieństwie — w linii prostej — bez ograniczenia stopni, zaś w liniach bocznych — do trzeciego stopnia włącznie. Co do łączenia urzędów miejskich z innymi urzędami służby państwowej, przestrzegać należy przepisów, zawartych w art. 158 i 159 Ustawy służby rządowej wyd. 1896 r.

118. W razie wyboru na stanowiska Wiceprezydenta, Pomocnika Prezydenta, Zastępcy Prezydenta lub Członka Zarządu miejskiego dwóch lub więcej osób, jedna z tych osób zostaje zatwierdzona na danem stanowisku, a pozostałe mogą być uznane za kandydatów na dane stanowisko, za zatwierdzeniem Ministra spraw wewnętrznych, względnie Gubernatora.

119. Jeżeli Minister spraw wewnętrznych, względnie Gubernator, nie uzna za możliwe zatwierdzić osoby,

wybranej na stanowiska, wymienione w art. 118, jak również wówczas, gdy wybory na te stanowiska nie doszły do skutku, Gubernator poleca Radzie miejskiej dokonać nowych wyborów, a wtedy osoby, którym odmówiono zatwierdzenia, nie mogą być balotowane powtórnie. Jeżeli i te wybory nie dojdą do skutku, albo osoby wybrane ponownie nie będą zatwierdzone, to stanowiska wakujące zostają obsadzone, w razie potrzeby, na okres wyborczy, z nominacji.

Przy mianowaniu tych osób, zachowują się przepisy, zawarte w art. 116 i 117.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastós. dz. XXIII, Punkt 54. Urzędy samorządu miejskiego, wakujące z powodów wskazanych w art. 119 Statutu miejskiego, są obsadzone w razie potrzeby: W miastach gubernialnych lub z ludnością ponad 50 tysięcy głów obu płci — z nominacji Ministra spraw wewnętrznych, a w innych miastach przez Generał-Gubernatora Warszawskiego.

120. Prezydent miasta, Wiceprezydent lub Pomocnik Prezydenta i Członkowie Zarządu miejskiego, chociażby przed objęciem tych stanowisk nie byli Radnymi, uczestniczą w posiedzeniach Rady miejskiej z prawami Radnych.

Osoby rzecone, podobnie jak i wszystkie inne, urzędujące w samorządzie, winny się usuwać od udziału w uchwale Rady miejskiej, rozstrzygającej kwestye ich postępowania, jak również nie biorą udziału w postanowieniach, wyznaczających im uposażenie albo wynikłych wskutek rewizyi sprawozdań Zarządu. Przy decydowaniu spraw powyżej wymienionych, przewodniczy w Radzie osoba, wybrana przez nią w tym celu z pośród Radnych, a zatwierdzona w stolicach przez Ministra spraw wewnętrznych, a w innych miastach przez Gubernatora.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastós. dz. XXIII, Punkt 55. Osoby, wybrane przez Radę miejską do przewodniczenia w niej w wypadkach, wskazanych w art.

120 Statutu miejskiego, zatwierdzone są: W miastach gubernialnych lub z ludnością ponad 50 tysięcy głów obu płci — przez General-Gubernatora Warszawskiego, a w innych miastach — przez Gubernatora.

121. Prezydent miasta, Wiceprezydent lub Pomocnik Prezydenta i Członkowie Zarządu uważają się za pozostających na służbie państwowej. Ten sam przywilej służy Sekretarzowi miasta w stolicach oraz w miastach gubernialnych, obwodowych i podlegających Naczelnikowi miasta. Osoby rzezczone, jeżeli nie mają prawa wstąpienia do służby państwowej, nie otrzymują rang, ale korzystają przez cały czas zajmowania swych stanowisk z praw tych rang, które odpowiadają klasom ich stanowisk.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII, Punkt 56. Co do prawa rang i kategorii haftu na mundurze, Prezydent miasta Warszawy ma klasę IV-tą a Wiceprezydenci tegoż miasta VI-tą. Wszystkie urzędy samorządu miasta Łodzi są zrównane w prawach do rang i munduru z odpowiednimi urzędami miast gubernialnych, zaś urząd Wiceprezydenta m. Łodzi korzysta z takich samych praw, jak urząd Towarzysza Gołowy w Rydze i Odesie. Do urzędu Sekretarza miasta Łodzi przywiązane są takie same prawa służbowe, jakie przysługują Sekretarzom miast gubernialnych.

UWAGA. Klasy co do rang i kategorye codo haftu na mundurzędów samorządu miejskiego podane są w wykazie załączonym poniżej (*załącznik II-gi*).

122. Prezydenta miasta, Wiceprezydenta lub Pomocnika, Członków Zarządu i Sekretarza miasta, przed upływem terminu ich kadencji, uwalnia od służby na własne ich żądanie ta władza, od której zależy zatwierdzenie, albo nominacja ich na dane urzędy. Prezydenci miasta otrzymują urlopy od Gubernatora, zaś pozostali urzędni-

cy samorządu miejskiego od Zarządów miejskich lub od osób, zastępujących te Zarządy.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII, Punkt 57. Prezydentowi miasta Warszawy udziela urlopu Generał-Gubernator.

123. Uposażenie Prezydenta miasta, Wiceprezydenta lub Pomocnika Prezydenta oraz Członków Zarządu i innych urzędników samorządu określa Rada miejska przed dokonaniem wyboru tych urzędników. Uposażenie osób, mianowanych na te urzędy na zasadzie art. 119, określa miejscowy Urząd do spraw miejskich, nie przekraczając etatu płac, pobieranych przez odpowiednich urzędników w ciągu ostatniego czterolecia.

124. Termin urzędowania Prezydenta, Wiceprezydenta, Pomocnika Prezydenta i Członków Zarządu — wynosi lat cztery. Termin urzędowania Sekretarza miasta określa Rada miejska. Co dwa lata występuje kolejno połowa Członków Zarządu. Osoby występujące mogą być obierane lub mianowane ponownie.

UWAGA. Po dwóch latach od czasu wprowadzenia w życie Statutu niniejszego połowa Członków Zarządu występuje z losowania.

125. W razie ustąpienia Prezydenta miasta przed ukończeniem terminu wyborów w ciągu pierwszych trzech lat jego urzędowania, stanowisko to obsadza się ponownie, w razie zaś wystąpienia w ostatnim roku kadencji wyborczej, urząd Prezydenta obejmuje Wiceprezydent albo Pomocnik, względnie Zastępca Prezydenta. Urzędy Wiceprezydenta lub Pomocnika Prezydenta oraz Członków Zarządu, o ile zawakują w ciągu pierwszych trzech lat kadencji, zostają obsadzone przez nowe wybory. O ile zaś urzędnicy ci ustąpią w ostatnim roku swojej kadencji, to urzędy ich obejmują osoby zatwierdzone na kandydatów do tych posad, zaś w braku kandydatów, nastę-

pują nowe wybory. Jeżeli wybory te nie dojdą do skutku, albo osoby wybrane nie zostaną zatwierdzone, to, w razie potrzeby, posady wakujące obsadzają się, z zachowaniem warunków, zastrzeżonych w art. 116 i 117, w stolicach i miastach gubernialnych z nominacyi Ministra spraw wewnętrznych, a w miastach pozostałych — z nominacyi Gubernatora.

126. Prezydenci miasta, Wiceprezydenci, Pomocnicy Prezydenta, Członkowie Zarządu miejskiego, Opiekunowie cyrkulowi, Członkowie komisji wykonawczych i deputacyi handlowych, jak również urzędnicy policji handlowej i gospodarczej, mianowani przez Zarząd miejski, noszą, przy pełnieniu swych obowiązków i w wypadkach uroczystych, specjalne oznaki, według wzoru zatwierdzonego Najwyżej.

DZIAŁ PIĄTY.

O poborach na rzecz miasta.

127. Na rzecz miasta ustanawiają się podatki następujące:

- 1) od nieruchomości;
- 2) od świadectw procederowych;
- 3) od zakładów traktjernicznych oraz od piwiarni ze sprzedażą na miejscu.

W razie potrzeby, Rada miejska ma prawo wprowadzić również następujące pobory na rzecz miasta:

- 1) od procederu dorożkarskiego;
- 2) od koni i ekwipaży prywatnych;
- 3) od psów;
- 4) od procederu przewozowego, i
- 5) od rowerów i samojazdów.

UWAGA. W miejscowościach, do których wprowadzona została skarbowa sprzedaż trunków, wypłaca się miastom odszkodowanie czasowe za zniesienie dodatku miejskiego do patentów akcyzo-

wych, w wysokości przeciętnego dochodu z tego źródła za pięciolecie, wskazane w Ustawie powinności ziemskich.

128—130—*określają sposób pobierania podatku szacunkowego od nieruchomości. W Królestwie, zamiast tego podatku, wprowadza się podatek miejski od nieruchomości, na zasadach specjalnych, wyluszczonej niżej w załączniku IV-ym. (Przyp. wydawcy).*

131. Podatek miejski od świadectw procederowych może być określony przez Radę miejską od świadectw, wydawanych na te zakłady handlowe i przemysłowe, które dokonywują handlu lub procederu w granicach miasta.

132. Podatek miejski od świadectw procederowych, wymienionych w art. 131, Rada miejska ustanawia w stosunku procentowym do ceny, płaconej za te świadectwa skarbowi, a mianowicie: od ceny świadectw handlowych I-ej i II-ej kategorii (włączając i jarmarczne), na przedsiębiorstwa przemysłowe pierwszych pięciu kategorii oraz od świadectw parostatkowych — nie więcej, jak 15%, zaś od ceny wszelkich innych świadectw nie więcej, jak 10%. Dodatek ten na rzecz miasta pobiera się jednocześnie z opłatą na rzecz skarbu.

UWAGA. Szczegóły pobierania dodatku miejskiego do świadectw procederowych określają instrukcje, zatwierdzone przez Ministra skarbu za zgodą Kontrolera państwa i odpowiednich wydziałów.

133. Podatek miejski od zakładów procederu traktjenniczego oraz piwiarni, Rada miejska określa według przepisów, mieszczących się w Ustawie procederu traktjenniczego.

134. Przy ustanawianiu i pobieraniu podatku miejskiego od procederu dorożkarskiego oraz od koni i powozów prywatnych, przestrzegać należy specjalnych przepisów.

UWAGA. Podatki miejskie od psów, rowerów i samojazdów ustanawiają się według przepisów specjalnych.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII,

Punkt 65. Warunki pobierania oraz wysokość podatku miejskiego od przemysłu przewozowego (art. 127 p. 7) ustanawia Rada miejska, a zatwierdza Minister spraw wewnętrznych.

Punkt 66. W miastach, w których podatki od psów, rowerów i samojazdów pobierane są na zasadzie dawniej, w drodze właściwej wydanych postanowień, te ostatnie zachowują moc swoją i nadal. Jeżeli wszakże samorządy tych miast uznają za niezbędne zmienić dotychczasową wysokość i sposób pobierania rzeczonych podatków, i zastosować się do ogólnych w tej mierze przepisów, to próśby o to Rad miejskich rozstrzyga ostatecznie Minister spraw wewnętrznych, za zgodą Ministra skarbu. W razie uwzględnienia takich próśb, Minister spraw wewnętrznych zwraca się do Senatu o obwieszczenie, że specjalne dla danych miast postanowienia o podatkach od psów, rowerów i samojazdów zostały uchylone.

135. Oprócz podatków, ustanawianych na zasadzie artykułu 127, 131 i 132, pobiera się na rzecz miast następujące opłaty:

- 1) opłaty pobierane na rzecz miast przy zawieraniu, poświadczeniu, proteście i egzekwowaniu różnych aktów;
- 2) opłaty za cechowanie miar i wag;
- 3) opłata za użycie miar i wag miejskich na targowiskach, w wysokości nie przenoszącej jednej kopiejki od puda ważonych, a od czterdziestu lub wiadra mierzonych produktów;
- 4) opłata od licytacji ruchomości, dokonywanych przy udziale urzędników samorządowych, w wysokości 2% od osiągniętej ze sprzedaży sumy (oprócz 2% należnych licytującym);
- 5) opłaty, pobierane na rzecz niektórych miast na zasadzie specjalnych, Najwyżej zatwierdzonych postanowień — od przywożonych i wywożonych towarów oraz

za postój lub przepływ statków przez komunikacje wodne w granicach miasta;

6) wprowadzone przed wydaniem niniejszego Statutu opłaty za przejście i przejazd przez urządzenia, zbudowane kosztem miasta;

7) zasiłki, udzielane niektórym miastom z Kasy państwa, na zasadzie specjalnych postanowień, oraz z funduszków ziemstw, na zasadzie Ustawy powinności ziemskich.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zast. dz. XXIII, Punkt 67. Oprócz opłat i innych wpływów, wskazanych w Statucie miejskim, dochód miasta stanowią:

1) dodatkowy podatek miejski od nieruchomości, obsługiwanych przez specjalne urządzenia miejskie (pp. 68—70);

2) dodatek na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego;

3) dodatkowa opłata na rzecz miasta od pasportów zagranicznych;

4) podatek miejski od zabaw i widowisk;

5) opłata za rozpoznawanie planów nowych budowli i za wydawanie pozwoleń na przebudowę i naprawę budowli istniejących;

6) opłata za oględziny mięsa, przywożonego do miasta na sprzedaż;

7) opłata za postój na ulicach i placach wozów z przywożeniami do miasta produktami rolnymi i innymi towarami, jak również od przypędzanego na targ bydła rogatego i koni, i

8) zapomogi dla miast z opłat na potrzeby miejscowe, wydawane na zasadzie prawa lub specjalnych postanowień i rozporządzeń.

Punkt 68. Wskazany wyżej w p. 1 dodatkowy podatek od niektórych nieruchomości, leżących w pewnych częściach miasta albo należących do pewnych właścicieli, może być ustanowiony przez Radę miejską, na określony termin, niezależnie od ogólnego podatku z art. 60, 61 i 63, jako

zapomoga dla miasta na urządzenie i utrzymanie takich urzędzeń, które przynoszą szczególne korzyści rzeczonym częściom miasta albo rzeczonym właścicielom nieruchomości. Ogólna suma takiego podatku nie może przenosić nakładów miasta na budowę danego urządzenia i na jego utrzymanie, i zostaje określona przez Radę miejską, względnie do wysokości tych specjalnych korzyści, jakie płyną z wspomnianych urzędzeń dla wskazanych wyżej nieruchomości. Wymiar tego dodatkowego podatku dokonywa się w drodze, przepisanej w punktach 60, 61 i 63.

Punkt 69. Uchwały Rad miejskich co do powyższego podatku dodatkowego od nieruchomości, po rozpoznaniu ich w Urzędzie gubernialnym do spraw miejskich, podlegają zatwierdzeniu Ministra spraw wewnętrznych.

Punkt 70. Po upływie terminu, na jaki ustanowiono ów dodatkowy podatek, samorząd może go przedłużyć na nowy termin tą samą drogą, jaką był ustanowiony pierwotnie.

Punkt 71. Opłaty, wymienione powyżej pod pozycjami 2—7 punktu 67-go, pobierane są według zasad następujących:

Dodatek na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego pobiera się w wysokości od 50% do 100% rzeczzonego podatku na zasadzie załączonych poniżej przepisów (*Załącznik V*).

Dodatkowa opłata od pasportów zagranicznych pobiera się na rzecz tych miast, w których pasporty zostały wydane, i uiszczana jest na zasadzie Postanowienia Rady administracyjnej Królestwa Polskiego z d. 27 listopada (9 grudnia) 1863 roku (Dz. Praw t. 61 str. 388 i 389) oraz art. 5 Postanowienia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiem z d. 6 (18) Lutego 1868 r. (Dzień. Praw. t. 67 str. 432—435).

Podatek na rzecz miasta od zabaw i widowisk pobiera się w wysokości nie większej niż 5% od dochodu brutto z każdej zabawy lub widowiska. Od podatku tego mogą być

zwalniane, za uchwałą Rady miejskiej, zatwierdzoną przez Gubernatora, zabawy i widowiska, nie mające na widoku zysku handlowego albo mające charakter dobroczynny.

Opłata za rozpoznanie planów na nowe budowle oraz za wydawanie pozwoleń na przebudowy i naprawy budowli istniejących, pobiera się w tych miastach, w których samorządy posiadają dozór techniczny, zorganizowany na zasadzie przepisów, ustanowionych przez Ministra spraw wewnętrznych. Warunki i wysokość tej opłaty określa Rada miejska, a zatwierdza Minister spraw wewnętrznych.

Opłata od mięsa, przywożonego do miasta na sprzedaż, ustanawia się na pokrycie wydatków, ponoszonych przez miasto przy oględzinach tego mięsa. Warunki pobierania i wysokość tej opłaty określa Rada miejska, a zatwierdza Gubernator. Prawo pobierania tej opłaty nie może być odstępowane przedsiębiorstwom prywatnym, nie wyłączając tych, którym miasto oddało urządzenie rzeźni.

Warunki pobierania i wysokość opłaty za postój na ulicach i placach wozów z przywożonemi do miasta na sprzedaż produktami rolnemi oraz innemi towarami, jak również od przypędzanego na rynek miejski bydła rogatego i koni — ustanawia Rada miejska, a zatwierdza Gubernator.

Punkt 72. Pobory miejskie uiszczają się w terminach wyznaczonych przez Radę miejską, z wyjątkiem tych wypadków, gdy termin jest oznaczony w osobnem prawie.

Punkt 73. Od zaległych poborów miejskich ściąga się kara na rzecz miasta, nie większa niż 1% za miesiąc. Kara ściąga się za miesiące całkowite, a mianowicie: po piętnastym każdego miesiąca należy się 1% od całej sumy zaległości, liczonej w całkowitych rublach, przyczem 50 kopiejek i więcej zaokrągla się do rubla, a kwoty mniejsze od 50 kop. nie liczą się.

Punkt 74. Ściąganie wszelkiego rodzaju zaległych poborów i powinności miejskich odbywa się na zasadach, obo-

wiązujących w Królestwie Polskiem, co do spełniania niespornych żądań instytucyi rządowych i urzędników.

136. Oprócz podatków, wymienionych w art. 127—134, Rada miejska ma prawo starać się trybem przepisany o wprowadzenie, w drodze prawodawczej, podatku na rzecz miasta od lokatorów.

136. Miasta mają prawo starać się o wprowadzenie na czas określony podatku na rzecz miasta od ładunków, przywożonych do miasta lub wywożonych zeń kolejami żelaznymi, z zachowaniem specjalnych przepisów.

DZIAŁ SZÓSTY.

O wydatkach miejskich, budżetach i sprawozdaniach z wykonania budżetu.

138. Do obowiązkowych wydatków miejskich należą:

1) Utrzymanie instytucyi samorządu miejskiego; wypłata tych emerytur i zapomóg byłym urzędnikom samorządu, które z mocy istniejących przepisów winny być wypłacane z funduszków miejscowych.

UWAGA. Od dnia 1 Stycznia 1914 r. skarb państwa przejął na swój rachunek dotychczasowe wydatki miast na utrzymanie gubernialnych i osobnych Urzędów do spraw miejskich, oraz na emerytury dla sekretarzy tych Urzędów.

2) Utrzymanie pozostających pod opieką miasta gmachów publicznych i pomników.

3) Wypłata należnych sum z pożyczek miejskich oraz wypełnianie zaciągniętych przez miasto zobowiązań.

4) Wydawanie zasiłków różnym instytucyom, zarządom, dykasteryom na utrzymanie zakładów naukowych, dobroczynnych i innych zakładów użyteczności publicznej, jakoteż wypłacanie Skarbowi państwa zapomóg, wciągniętych do budżetu państwowego.

UWAGA. Wypłata przyznanych przez Rady miejskie corocznych zasiłków na utrzymanie rządowych zakładów naukowych, jakoteż wypłata sum, przyznanych przez samorzady na potrzeby budowlane tychże zakładów, po przyjęciu tych asygnowań przez rząd, staje się obowiązującą dla samorządu, jeżeli w odpowiednich uchwałach o przyznaniu rzeczonych sum nie zastrzeżono, że są one przyznane na pewien czas lub warunkowo, albo też jeżeli rząd nie zgodzi się na zaniechanie dalszych wypłat lub na uwolnienie miasta od przyjętego przezeń obowiązku.

5) Wydatki na postój wojska i inne potrzeby wojskowe, jakoteż na urządzenie aresztów przy policji, o ile te wydatki są w drodze prawa włożone na fundusze miejscowe.

UWAGA. Od dn. 1 Stycznia 1913 roku, zwracają się miastom, na zasadach, wskazanych w art. 647 Ustawy powinności ziemskich, koszta zaopatrywania wojsk w wodę, bądź z wozobiorów publicznych, bądź za pomocą rur, przeprowadzonych do pomieszczeń, zajętych przez wojska.

6) Określony przez prawo udział w wydatkach na utrzymanie policji, zaopatrzenie jej w prowiant, amunicję, broń i kwatery, podług obowiązujących etatów i wykazów, jak również na leczenie funkcyonaryuszów policji w szpitalach.

UWAGA 1-sza. W guberniach Rosji Europejskiej, zarządzanych według Organizacji Ogólnej, (2-gi Pełny Zb. Praw t. XXXVIII, Nr. Nr. 39087) od dnia 1 Stycznia 1914 roku, wydatki miast na utrzymanie zarządów policji, przejęto na skarb państwa.

UWAGA 2-ga. Na mocy prawa z dn. 5 (18) grudnia 1912 roku (Zb. Pr. i rozp. 2284), postanowiono przejąć od dn. 1 Stycznia 1914 roku na koszt państwa połowę wydatków, ponoszonych przez miasta na utrzymanie policji, we wszystkich guberniach i obwodach.

7) Urządzenie lub najem lokalu dla miejscowego zarządu policji, (tam gdzie zarządy te istnieją osobno od zarządu powiatu), wraz z opałem i światłem.

UWAGA. Do punktu tego stosują się również uwagi 1 i 2, przytoczone pod punktem 6-ym.

8) Utrzymywanie publicznych straży ogniowych, które istniały przed wprowadzeniem Statutu niniejszego,

albo też zakładanych, za właściwem zezwoleniem, przez Rady miejskie zamiast albo dla wzmocnienia straży ognio-
wych policyjnych.

10) Utrzymywanie należących do miasta ulic, placów, dróg, hołowni, wybrzeży, przystani, bruków, chodników, przepraw, ogrodów publicznych, skwerów, kanałów, wodociągów, rur ściekowych, stawów, ścieków, rowów i grobli, jakoteż oświetlenie miasta.

(*Dodatek z r. 1902*). Na koszt miasta pokrywają się również wydatki na środki, zapobiegające albo tamujące zaraźliwe i epidemiczne choroby zwierzęce u bydła miejscowego, na utrzymanie w guberniach dozoru weterynaryjnego i wydawanie zasiłków służbie weterynaryjnej (z wyjątkiem Inspektorów weterynaryi, ich pomocników oraz punktowych lekarzy weterynaryi), tak przy ich mianowaniu, jak i przy wyjazdach w miejscu urzędowania, oraz przy delegacjach z innych miejscowości dla walki z chorobami zaraźliwymi i epidemicznymi, o ile te wydatki, na zasadzie przepisów Ustawy powinności ziemskich i Ustawy lekarskiej, nie są pokrywane z pieniężnych powinności ziemskich lub z opłaty procentowej od przepędzania bydła hurtem.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zastos. dz. XXIII, Punkt 75. Do wydatków samorządu miejskiego zaliczają się również:

1) wypłata emerytur i zapomóg, wyznaczonych z funduszów miasta, na mocy przepisów, które obowiązywały przed wprowadzeniem Statutu miejskiego.

2) Określony trybem przepisany udział w utrzymaniu sędziów pokoju oraz Zjazdów sędziów pokoju.

3) Wydatki na urządzenie i utrzymanie straży ognio-
wych, pokrywane z funduszów miejskich na zasadzie specjal-
nych etatów.

4) Wydatki, włożone na dane miasta przez prawo albo przez postanowienia i rozporządzenia specjalne.

UWAGA. Przepisy, zawarte w uwadze 1-ej do p. 4 art. 138 Statutu miejskiego co do zasiłków ze strony Rad miejskich na utrzymanie zakładów naukowych, stosują się również do zapomóg, przyznanych na rzecz innych instytucji rządowych.

Punkt 76. Po za obowiązkowemi dla miasta wydatkami, (art. 3 przepisów budżetowych) w budżecie wydatków miejskich winna być umieszczana specjalna suma zapasowa, stanowiąca 1% od ogólnej sumy dochodów miejskich. Suma ta jest przeznaczona na dokonywanie wydatków na rachunek samorządu miejskiego, wynikających z wypełnienia obowiązkowych dla miasta powinności, trybem, ustanowionym w artykule 41 działu XXIII (*patrz Załącznik III. (przyp. wyd.)*).

Suma ta może być wydatkowana na ogólne potrzeby miasta jedynie w razie należytego pełnienia przez samorząd miejski rzeczonych powinności, za specjalnem w każdym poszczególnym wypadku zezwoleniem odpowiedniego Urzędu do spraw miejskich.

139. Po zaspokojeniu potrzeb, wymienionych w art. 138 i wogóle określonych przez prawo, fundusze miasta mogą być używane i na inne przedmioty pożytku publicznego, w granicach kompetencji samorządu.

140. Przy pobieraniu dochodów miejskich i dokonywaniu wydatków z sum miejskich, należy się kierować preliminarzem budżetowym.

UWAGA. Przepisy o układaniu, rozpatrywaniu i wykonaniu budżetów miejskich oraz o sprawozdaniach z wykonania budżetów są wydane osobno.

DZIAŁ SIÓDMY.

O sposobie zaskarżania czynności samorządu miejskiego oraz o odpowiedzialności urzędników miejskich.

141. Osobom prywatnym, towarzystwom i instytucjom, w razie obrazy ich praw cywilnych przez czynności samorządu, służy prawo wytoczenia powództwa na zasadach ogólnych (Ust. postępow. cywilnego art. 1 i uwaga).

142. Skargi na niezgodność z prawem uchwał Rady miejskiej, skierowanych do wykonania, gdy, ze względu na przedmiot nie można wytoczyć powództwa z art. 141, podają się do Senatu.

143. Zażalenia osób prywatnych, towarzystw i instytucji co do obrazy ich praw przez takie uchwały Rady, które się jeszcze nie uprawomocniły (art. 77 i 82) mogą być składane Gubernatorowi. Te zażalenia, które dotyczą spraw, wymienionych w art. 79, Gubernator przedstawia do decyzji Ministra spraw wewnętrznych, a pozostałe przekazuje do rozpoznania Urzędowi Gubernialnemu do spraw miejskich.

144. Skargi na rozporządzenia Zarządu miejskiego mogą być zakładane, według życzenia skarżącego, albo do Gubernatora, albo do Rady miejskiej.

145. Gdy Gubernator uzna skargę (art. 144) za słuszną, poleca Zarządowi miejskiemu zaspokoić skarżącego. Dalszy przebieg sprawy odbywa się trybem, wskazanym w art. 101.

146. Osoby prywatne, towarzystwa oraz instytucje, których interesy zostały obrażone przez decyzję miejscowego Urzędu do spraw miejskich, mają prawo zaskarżyć ją w ciągu trzech miesięcy od dnia obwieszczenia im tej decyzji, a jeśli nie była obwieszczona, to od dnia jej wykonania. Skargi te składane są Gubernatorowi, który w ciągu miesiąca przedstawia je, wraz z wyjaśnieniami Urzędu, Ministrowi spraw wewnętrznych, ten zaś wnosi je, wraz ze swoim wnioskiem, do Senatu.

147. Prezydent miasta, Wiceprezydent lub Pomocnik Prezydenta, Członkowie Zarządu miejskiego i Sekretarz miasta ulegają odpowiedzialności za przestępstwa i wykroczenia służbowe albo w drodze dyscyplinarnej, albo z wyroków sądu karnego.

148. Kwestye odpowiedzialności osób wymienionych w art. 147 wszczynają się bądź na mocy uchwały

Rady miejskiej, bądź z rozporządzenia Gubernatora i, po uprzednim odebraniu wyjaśnień od oskarżonych, przekazują się przez Gubernatora do rozważania miejscowemu Urzędowi do spraw miejskich. Przy rozstrzyganiu spraw tego rodzaju, do składu Urzędu wchodzi z prawem głosu, zamiast Prokuratora, Członek Sądu Okręgowego.

149. W drodze odpowiedzialności dyscyplinarnej, Prezydent miasta, Wiceprezydent lub Pomocnik prezydenta, Członkowie Zarządu miejskiego i Sekretarz miasta mogą ulegać napomnieniom, naganom bez wciągnięcia do listy stanu służby i złożeniu z urzędu.

150. Wszystkie kary, wymienione w art. 149, na Członków Zarządu miejskiego w miastach niegubernialnych, a na Pomocników Prezydenta i Sekretarzy miasta — we wszystkich miastach — wymierza miejscowy Urząd do spraw miejskich. Tenże Urząd ma prawo udzielać napomnień i nagan Prezydentom miast gubernialnych oraz Członkom Zarządu i Wiceprezydentom stolic i miast gubernialnych. Wnioski zaś Urzędu o dymisyę tych osób, oraz o wymierzenie kar dyscyplinarnych (art. 149), na Prezydentów obu stolic i miast gubernialnych, rozstrzygają się przez postanowienia Rady Ministra spraw wewnętrznych, zatwierdzone przez Ministra. Postanowienia co do wymierzenia kar na Prezydentów stolic wykonywują się nie inaczej, jak z Najwyższego zezwolenia.

151. Prezydent miasta, jego Pomocnik i Członkowie Zarządu miejskiego w miastach niegubernialnych, a Sekretarze Rady miejskiej we wszystkich miastach — oddawani są pod sąd przez miejscowy Urząd do spraw miejskich. Prezydent zaś, Wiceprezydent i Członkowie Zarządu w miastach gubernialnych, jak również Wiceprezydent i Członkowie Zarządu w stolicach — oddawani są pod sąd z decyzji Rady Ministra spraw wewnętrznych, zatwierdzonej przez Ministra. Prezydenci obu stolic oddawani są pod sąd z decyzji Pierwszego Departamentu Senatu.

W miastach Król. Polsk. Prawo o zast. dz. XXIII,
Punkt 77. Pod względem odpowiedzialności, Prezesi Rad miejskich m. Warszawy i m. Łodzi są zrównani z Prezydentami tych miast, wszystkie zaś urzędnicy samorządowi w miastach niegubernialnych, z ludnością powyżej 50 tysięcy mieszkańców obu płci, są zrównani z odpowiednimi urzędnikami miast gubernialnych. Decyzye co do wymierzenia kar dyscyplinarnych na Prezydenta m. Warszawy są wprowadzane w wykonanie nie inaczej, jak za zezwoleniem Najwyższem. O oddaniu pod sąd Prezydenta miasta Warszawy orzeka pierwszy Departament Rządzącego Senatu.

152. — *nie dotyczy Królestwa.*

153. Osoby wybierane do pomocy Zarządowi miejskiemu do bezpośredniego zawiadywania poszczególnymi działami gospodarstwa i administracyi (art. 103), jak również członkowie utworzonych przez Radę miejską komisyi przygotowawczych i wykonawczych (art. 68 i 103), wreszcie opiekunowie okręgowi (art. 112) — za przeciwne prawu czyny przy pełnieniu włożonych na nich obowiązków, podlegają odpowiedzialności na takich samych zasadach, jak Członkowie Zarządów miejskich.

154. Kwestye odpowiedzialności za przestępstwa służbowe urzędników podwładnych Zarządowi miejskiemu, a w tej liczbie i urzędujących z najmu, wszczynane są albo z polecenia Gubernatora, albo na przedstawienie Rady miejskiej i Zarządu miejskiego. Pod sąd za przestępstwa służbowe osoby powyższe oddawane są przez miejscowy Urząd do spraw miejskich i odpowiadają na takich samych zasadach, jak urzędnicy państwowi.

— 97 —

W miastach Król. Polsk. Prawo o zasłos. dz. XXIII.
Kod. 57. Pod wzięciem odpowiedzialności. Przesła
Kod. miejskich m. Warszawy i m. Łódź se zwołaniu x Przesła
Kod. miast. Główny miast. wszyscy zaś miast. samorządowi
W miastach niegubernialnych x ichność powyżej 50 tysięcy
mieszkańców obywateli powiadomi urzędni
Kod. miast. Główny miast. wszyscy zaś miast. samorządowi
Kod. miast. Główny miast. wszyscy zaś miast. samorządowi
Kod. miast. Główny miast. wszyscy zaś miast. samorządowi

DODATKI DO STATUTU MIEJSKIEGO.

I.

Załącznik do art. 22.

Przepisy z r. 1892 o uproszczonym samorządzie miejskim.

1. W miastach, w których zastosowano samorząd uproszczony, tworzy się, zamiast Rady miejskiej, Zebranie pełnomocników miejskich w liczbie od 12-tu do 15-tu osób.

UWAGA. Dokładną liczbę pełnomocników w poszczególnych miastach określa Gubernator.

2. Pełnomocnicy są obierani przez zgromadzenie miejscowych właścicieli domów, pod kierunkiem osoby wyznaczonej przez Gubernatora, z pośród osób, posiadających nieruchomość, wartości przynajmniej stu rubli. Pełnomocnicy obejmują swoje obowiązki po złożeniu przysięgi ustanowionej w art. 58 Statutu miejskiego.

3. Zebranie pełnomocników rozważa sprawy, wymienione w punktach 1 — 11, 12 (*a i b*), 13 — 15, 19 i 21 artykułu 63-go, oraz w punkcie 8 art. 71 Statutu miejskiego i działa w imieniu miasta we wszystkich wypadkach, gdy według prawa potrzebna jest uchwała samorządu. Do prawomocności uchwały potrzebna jest obecność na posiedzeniu przynajmniej $\frac{2}{3}$ ogólnej liczby członków zebrania i powzięcie uchwały: w sprawach wymienionych w uwadze 2 do punktu 7 art. 63 Statutu miejskiego — większością przynajmniej $\frac{2}{3}$ liczby członków, we wszystkich

zaś innych sprawach zwykłą większością głosów obecnych.

UWAGA. Na urzędy samorządowe mogą być wybierani jedynie miejscowi właściciele domów.

4. Co do wypadków i trybu zatwierdzania uchwał Zebrania Pełnomocników, stosują się przepisy art. 77—81 Statutu miejskiego, z tą wszakże różnicą, że uchwały, wymienione w art. 78 i 79, są zatwierdzane przez Gubernatora.

5. Do uchwał Zebrania Pełnomocników, nie wymagających zatwierdzenia, stosują się przepisy artykułów 82 — 88 Statutu niniejszego, z tą różnicą, że decyzje co do tych uchwał miejscowego Urzędu do spraw miejskich, o ile nie podwyższają opodatkowania, uchwalonego przez Zebranie Pełnomocników, uważane będą za ostateczne.

6. Terminy składania uchwał Zebrania Pełnomocników Gubernatorowi i Ministrowi spraw wewnętrznych wyznacza ten ostatni.

7. Zebranie Pełnomocników wybiera Starostę oraz jednego lub, gdy Gubernator uzna to za potrzebne, dwóch Pomocników Starosty.

8. Do Starosty należy: przewodniczenie na Zebraniu Pełnomocników, wykonywanie jego uchwał, bezpośrednie zawiadywanie bieżącymi gospodarczymi sprawami miasta, układanie projektów budżetów miejskich i sprawozdań z funduszów, prowadzenie inwentarza majątku miejskiego, zbieranie cen bieżących wedle zasad, podanych w art. 95 Statutu miejskiego, wreszcie wszelkie sprawy, włożone na samorząd przez odpowiednie ustawy, statuty i przepisy. Zarządzenia Starosty w sprawach, wymienionych w art. 96 i 97 Statutu miejskiego, są wykonywane za zezwoleniem naczelnika policji miejscowej.

9. Termin urzędowania Pełnomocników, Starosty i jego pomocników jest czteroletni. Co do obsadzania urzędów Starosty i jego pomocników, warunków ich służby i odpowiedzialności, stosują się przepisy, ustano-

wione w art. 115 — 126 i 147 — 152 Statutu miejskiego
względem Pomocników Prezydenta miasta.

10. Minister spraw wewnętrznych, skomunikowawszy się w odpowiednich wypadkach z innymi ministrami i naczelnikami dykasteryi, udzieli, stosując się do przepisów Statutu, szczegółowych wskazówek co do wykonania art. 1 — 9 niniejszego załącznika, z warunkiem, iżby rzeczzone wskazówki nie tyczyły się przedmiotów, wymagających, ze względu na swą treść, decyzji prawodawczej.

II.

Załącznik do uwagi przy art. 121 Statutu miejskiego.

Wykaz klas i rang urzędów samorządowych.

	Klasa urzędu	Kategoria haftru za mundurze
1. Prezydent miasta Warszawy . . .	IV	IV
2. Prezydenci miast gubernialnych i miasta Łodzi oraz Viceprezydenci miasta Warszawy	VI	VI
3. Viceprezydent miasta Łodzi . . .	VII	—
4. Prezydenci innych miast	VIII	—
5. Członkowie Zarządów miejskich w miastach gubernialnych i m. Ło- dzi	VIII	—
6. Członkowie Zarządów miejskich w innych miastach	IX	—
7. Pomocnicy Prezydenta	IX	—
8. Sekretarze miasta (<i>Rady miejskiej</i>) w miastach gubernialnych i w mie- ście Łodzi	IX	—
9. Starostowie	X	—
10. Pomocnicy Starosty	XII	—

III.

Załącznik do art. 101 Statutu miejskiego, w zastosowaniu do miast Królestwa Polskiego.

O zarządzeniach wyjątkowych.

(Prawo o zastosowaniu, dział XXVIII).

Punkt 41. Jeżeli instytucje samorządu miejskiego nie poczynią na czas odpowiednich zarządzeń co do wykonania tych powinności w pieniądzech lub w naturze, których wykonanie jest dla miasta obowiązujące z mocy prawa, Gubernator przypomina o tem władzom samorządowym. Jeżeli ten środek nie skutkuje, Gubernator, w razie pilnej konieczności, uznanej przez Urząd gubernialny do spraw miejskich, przystępuje, za zezwoleniem Ministra spraw wewnętrznych, do bezpośrednich zarządzeń wykonawczych na koszt miasta. Potrzebne na to fundusze wyznacza Urząd gubernialny do spraw miejskich ze specjalnego funduszu zapasowego, wypłaca zaś Zarząd miejski na żądanie Gubernatora.

Punkt 42. Rada miejska może być rozwiązana przed upływem terminu mandatów Radnych, przez Ministra spraw wewnętrznych, za zezwoleniem Jego Cesarskiej Mości, wyjednanem przez Radę ministrów. Jednocześnie wyznacza się termin nowych wyborów i zwołania nowej Rady miejskiej nie później, niż we dwa miesiące.

Punkt 43. Rozwiązanie Rady miejskiej pociąga za sobą ustanie pełnomocnictw wszystkich osób przez nią wybranych. Zarząd sprawami miasta, aż do chwili nowych wyborów, powierza się osobie, mianowanej przez Ministra spraw wewnętrznych.

Punkt 44. Zarządzający sprawami miasta zastępuje Zarząd miejski, wypełniając w dziedzinie spraw bieżących go-

spodarki miejskiej jego obowiązki i korzystając z jego praw w stosunku do osób, pracujących w administracyi miejskiej, nie zajmujących posad z wyboru; nie ma jednak prawa w swych rozporządzeniach gospodarczych zawierać umów na czas dłuższy od roku.

Punkt 45. Wybieranych przez Radę miejską przedstawicieli miasta w odpowiednich instytucyach zastępuje Zarządzający sprawami miasta lub osoby przezeń upoważnione.

Punkt 46. Stopień samodzielności i tryb postępowania Zarządzającego sprawami miasta, w zakresie jego obowiązków, określa instrukcyja Ministra spraw wewnętrznych, od którego zależy też wydawanie poleceń specjalnych w wypadkach koniecznych.

Punkt 47. Wydatki, wywołane czasowem mianowaniem Zarządzającego sprawami miasta, pokrywają się z funduszów miejskich. Wydatki te nie mogą przewyższać sum, przewidzianych w budżecie na uposażenie urzędników z wyboru przez odpowiedni przeciąg czasu.

Punkt 48. W razie rozwiązania Rady miejskiej miasta gubernialnego, Prezydenta miasta i Członka Rady miejskiej w Urzędzie gubernialnym do spraw miejskich zastępują, aż do czasu nowych wyborów, osoby odpowiednie z najbliższego od miasta gubernialnego miasta powiatowego.

Punkt 49. Rozwiązanie Rady miejskiej może być stosowane nie jako środek zarządu, lecz jedynie w razie okoliczności wyjątkowych, dotyczących każdego miasta z osobna. O tych okolicznościach podaje się do wiadomości powszechnej, jednocześnie z zastosowaniem rzeczonych zarządzeń.

IV.

Załącznik do art. 127 Statutu miejskiego w zastosowaniu do miast Królestwa Polskiego.

Zasady wymierzania podatku od nieruchomości.

Prawo o zastosowaniu, dział XXIII).

Punkt 58. Podatkowi szacunkowemu, o którym mówi artykuł 127 p. 1 Statutu miejskiego, odpowiada (*w miastach Królestwa Polskiego*) podatek na rzecz miasta od nieruchomości miejskich, pobierany na zasadach poniżej wyliczonych.

Punkt 59. Podatek na rzecz miasta od nieruchomości pobiera się zarówno od tych nieruchomości, które opłacają państwowy podatek od nieruchomości miejskich, jakoteż i od tych, które są wymienione poniżej w punkcie 63.

Punkt 60. Od nieruchomości, opłacających podatek państwowy, podatek miejski oblicza się w stosunku procentowym do przeciętnego czystego dochodu, ustalonego dla poboru podatku państwowego. Stosunek ten określa Rada miejska w jednakowej stopie dla wszystkich opodatkowanych nieruchomości, przy czem stopa ta nie może przenosić 20 procent rzeczonoego dochodu.

Punkt 61. Jeżeli ustalony dla podatku państwowego czysty dochód z gruntów niezabudowanych, składów, pustych placów, sadów, ogrodów, cieplarni i t. p. leżących w granicach osiedlenia miejskiego, nie odpowiada ich wartości, to Rada ma prawo opodatkować te nieruchomości nie tylko podatkiem od dochodu, ale nadto specjalnym podatkiem od wartości. Wartość tę określa Rada miejska, biorąc pod uwagę szacunek hipoteczny lub sprzedażny tych gruntów, albo innych, znajdujących się w takich samych warunkach ekonomicznych.

Punkt 62. Wysokość pomienionego w punkcie poprzedzającym podatku od wartości Rada miejska określa w ten sposób, iżby ogólna suma tego podatku, wraz z sumą podatku miejskiego od dochodu, stanowiła taki sam odsetek w stosunku do wartości, jakim są obciążane w stosunku do swej wartości te nieruchomości, które płacą na rzecz miasta sam tylko podatek od dochodu. Wartość tych ostatnich wykrywa się, mnożąc przez 20 czysty dochód, ustalony dla podatku państwowego.

Punkt 63. Podatek od gruntów niezabudowanych, składów, pustych placów, sadów, ogrodów, cieplarn i t. p. leżących w granicach miasta i jego gruntów, ale po za obrębem linii osiedlenia, Rada miejska określa w takim samym stosunku do ich przeciętnego czystego dochodu, jaki obciąża inne nieruchomości. Dochód ten określa Rada miejska, biorąc pod uwagę dzierżawne, sprzedażne, hypoteczne i inne ceny tych albo podobnych do nich pod względem ekonomicznym użytków gruntowych. W tych wypadkach, gdy przeciętny dochód czysty oblicza się podług wartości, stosunek pomiędzy dochodem a wartością przyjmuje się 5 procent.

Punkt 64. Rada miejska ma prawo, na zasadzie układowych przez się, a zatwierdzanych przez Ministra spraw wewnętrznych przepisów: 1) zwalniać od podatku miejskiego od nieruchomości bądź wszystkie budowle nowowznoszone, bądź tylko niektóre ich kategorie i 2) obniżyć wysokość rzeczonoego podatku od tych nieruchomości. Ulga ta może być udzielona jedynie jako zarządzenie ogólne i nie dłużej, jak na lat cztery.

Tym samym trybem Rada miejska może zwalniać od rzeczonoego podatku ogrody, bądź w całości, bądź w ich części, albo obniżyć od nich podatek.

Termin tej ulgi określa Rada miejska, a zatwierdza Minister spraw wewnętrznych.

V.

Załącznik do art. 136 Statutu miejskiego w zastosowaniu do miast Królestwa Polskiego.

Przepisy o dodatku na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego.

(Prawo o zastosowaniu, dz. XXIII, dodatek do punktu 71).

1. Dodatek miejski do państwowego podatku mieszkaniowego pobiera się od osób, obciążonych rzeczonym podatkiem według mieszkań, zajmowanych w obrębie miasta.

2. Wysokość dodatku na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego ustanawia Rada miejska, w granicach wskazanych w punkcie 71 dz. XXIII, na każdy rok, w postaci określonego jednakowego dla wszystkich kategorii mieszkań, procentu od państwowego podatku mieszkaniowego.

3. Nie później, niż 1 grudnia każdego roku, Zarząd miejski zawiadamia miejscową Izbę skarbową o wysokości procentu, jaki należy pobrać od państwowego podatku mieszkaniowego, jako dodatek na rzecz miasta.

4. Po określeniu wysokości państwowego podatku mieszkaniowego, komisye miejskie do spraw podatku mieszkaniowego obliczają należną od każdego kontrybuenta sumę podatku dodatkowego na rzecz miasta.

5. W zawiadomieniach, rozsyłanych opodatkowanym, zgodnie z art. 772 Ustawy o podatkach bezpośrednich, wyd. z r. 1903, oznacza się osobno, obok sumy państwowego podatku mieszkaniowego, sumę dodatku na rzecz miasta.

6. W spisach osób, płacących państwowy podatek mieszkaniowy, jak również i w wyciągach z tych spisów (art. 779 Ust. o pod. bezp. z r. 1903) oznacza się obok sum państwo-

wego podatku mieszkaniowego, sumy dodatku na rzecz miasta, należne od każdego kontrybuenta.

7. Kontrybucenci wnoszą dodatek na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego łącznie z podatkiem państwowym w sumie łącznej. Podział tej sumy i kary pomiędzy skarbem a odpowiednią kasą miejską odbywa się według stosunku dodatku miejskiego do odpowiednich norm podatku mieszkaniowego państwowego.

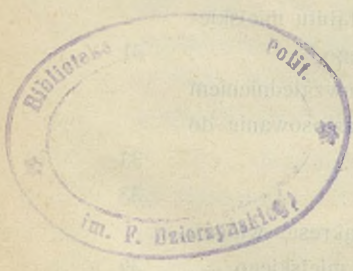
8. Zmiana wysokości dodatku na rzecz miasta, zaliczenie tego dodatku do niedoborów, doliczanie kar do sum zaległych tego dodatku, ściąganie niedoborów, prolongata, rozłożenie na raty i umorzenie tych niedoborów, wykonywa się w drodze przepisanej przez artykuły 780, 783, 784, 785, 786, 787 i 788 Ustawy o podatkach bezpośrednich, według wydania z r. 1903, odnośnie do podatku państwowego i przez te same władze, na które przepisy o rzeczonym podatku wkładają odpowiednie obowiązki.

9. Szczegóły prowadzenia buchalteryi i rachunkowości funduszów z dodatku na rzecz miasta określa instrukcyja, zatwierdzana przez Ministra finansów, po porozumieniu się z Ministrem spraw wewnętrznych. Instrukcyja ta winna być przedstawiona Senatowi celem jej obwieszczenia.

SPIS RZECZY.

	Str.
1. Od wydawców	5
2. <i>Część Pierwsza.</i> Prawo o rozciągnięciu na miasta gubernii Królestwa Polskiego Statutu miejskiego z d. 11 (23) Czerwca 1892 roku	9
3. <i>Część Druga.</i> Przepisy o wprowadzeniu Statutu miejskiego do miast gubernii Królestwa Polskiego	31
4. <i>Część Trzecia.</i> Statut miejski z r. 1892, z uwzględnieniem zmian późniejszych oraz przepisów o zastosowaniu do miast Królestwa Polskiego	33
<i>Dział Pierwszy:</i> Zasady ogólne	33
<i>Dział Drugi:</i> O składzie kompetencji, zakresie władzy i trybie działania instytucji samorządu miejskiego	39
Rozdział I. O wyborach Radnych miasta	39
Rozdział II. O Radzie miejskiej	52
Rozdział III. O Zarządzie miejskim i innych organach wykonawczych samorządu miejskiego	69
<i>Dział Trzeci:</i> O udziale samorządu miejskiego w wydawaniu postanowień obowiązujących	76
<i>Dział Czwarty:</i> O trybie obsadzania stanowisk i posad oraz o warunkach urzędowania w samorządzie miejskim	80
<i>Dział Piąty:</i> O poborach na rzecz miasta	85
<i>Dział Szósty:</i> O wydatkach miejskich, budżetach i sprawozdaniach z wykonania budżetu	91
<i>Dział Siódmy:</i> O sposobie zaskarżania czynności samorządu miejskiego oraz o odpowiedzialności urzędników miejskich	94

	<i>Str.</i>
5. <i>Dodatki do Statutu miejskiego</i>	98
<i>Załącznik I. Przepisy z r. 1892 o uproszczonym samorządzie miejskim</i>	98
<i>Załącznik II. Wykaz klas i rang urzędów samorządowych</i>	100
<i>Załącznik III. O zarządzeniach wyjątkowych</i>	101
<i>Załącznik IV. Zasady wymierzania podatku miejskiego od nieruchomości</i>	103
<i>Załącznik V. Przepisy o dodatku na rzecz miasta do państwowego podatku mieszkaniowego</i>	105

36525

/2